

PRÍSPEVOK DO KRONIKY OBCE

ZEMIANSKÉ KOSTOLANY

ZA ROK 2016

ZAPÍŠALA: Mgr. MARIANA PLACHÁ

V ZEMIANSKÝCH KOSTOLANOCH 30. JÚNA 2017

Obsah

Úvod.....	1
1 Politické pomery.....	2
1. 1 Voľby do NR SR	2
1.1 Oslavy.....	3
1.1.1 72. výročie SNP, 71. výročie oslobodenia obce	3
1.1.2 60. výročie otvorenia budovy školy	4
1.1.3 Výročie Jednoty dôchodcov.....	5
2 Verejno – spoločenský život	5
1.2 Samospráva.....	5
1.3 Rozpočet obce	6
1.4 Otvorenie miestneho múzea v renesančnom kaštieli.....	7
1.5 Dni obce 2016.....	8
1.5.1 Uvedenie monografie obce	8
1.5.2 Medziuličný futbalový turnaj.....	9
1.5.3 Varenie guláša.....	10
1.6 Zbor pre občianske záležitosti	10
1.7 Spoločenské organizácie	11
2 Hospodárske pomery, doprava	12
2.1 Doprava	12
3 Výstavba a zmeny v obci	14
4 Sociálne pomery	15
4.1 Obyvateľstvo	16
4.2 Starostlivosť o zdravie.....	16
5 Kultúra.....	17
5.1 Chronologický prehľad najvýznamnejších alebo najpočetnejších akcií za rok 2016: ..	17
5.2 Obecná knižnica	22
6 Cirkevný život	22
7 Školstvo	23
7.1 Materská škola.....	23
7.2 Základná škola.....	24
8 Šport.....	24
8.1 Individuálni športovci.....	25
8.2 Beh SNP	25
9 Mimoriadne udalosti.....	26
10 Počasie.....	26
Záver.....	27

Úvod

Už pri zbežnom pohľade na ukončený rok 2016, ale aj pri podrobnejšom skúmaní jeho jednotlivých etáp, možno konštatovať, že to bol rok naplnený bohatou škálou udalostí a zmien v mnohých oblastiach života. Niektorí tieto zmeny vítajú, lebo majú radi neustály vzruch a pohyb a sú prístupní každému spestreniu všedných dní. Iní radšej vyznávajú tradičný štýl života, zakorenený vo viacerých generáciách za sebou, život v stojatých vodách, stereotypné, rokmi preverené postupy v práci, dogmy osvojené náukou aj doterajším spôsobom života. Ideálne spoločenstvo ľudí vzniká spojením a vzájomnou toleranciou oboch týchto názorových prúdov. Súčasnosť ukazuje, aké je to ťažké a o šťastí možno hovoriť, ak sa v rodine, na ulici, v obci nájde takáto zhoda a ľudia vedia spoločne komunikovať aj napriek tomu, že sused či priateľ má iný názor, vyznáva iné princípy či náboženstvo. Lenže dnes sa inakosť nenosí – denne sme svedkami osočovania a priam nenávisti k ľuďom, ktorí sú iní ako my. Vzájomná komunikácia, hlavne pred kamerami oznamovacích prostriedkov alebo aj v tlači a na internetových fórach, nám zosurovela, sme svedkami nevyberavých slovných útokov na oponentov, ktorí nemajú v mnohých prípadoch ani možnosť brániť sa. Žijeme neľahké časy, preto možno považovať skoro za zázrak, že sa u nás, v miestnej komunite, väčšina jej členov snaží vychádzať navzájom slušne, s rešpektom a vzájomné roztržky sa vyskytujú zväčša len medzi jednotlivcami. Na tento jav sme si už zvykli, nevyrušuje nás a časom sa aj z týchto nedorozumení stáva minulosť a upadnú do zabudnutia.

Väčšina podujatí v obci určená pre verejnosť, a našich občanov zvlášť, bola motivovaná 685. výročím prvej písomnej zmienky o obci Zemianske Kostolany. Na mnohých akciách kultúrneho, spoločenského alebo aj športového zamerania sa v podtóne niesla práve táto skutočnosť a my, súčasníci, sme si dôstojne pripomenuli všetky generácie budujúce a formujúce vývin aj vzhľad našej dediny.

Ďalšou jubileantkou, ktorá oslávila na pôde našej obce 60 rokov, bola budova základnej školy, ktorá slúži celým generáciám detí, rodičov aj pedagogických pracovníkov už šesť desaťročí a počas tejto doby prešla mnohými premenami súvisiacimi hlavne s jej modernizáciou, ale aj obsahovou prestavbou.

Z udalostí celoštátneho politického charakteru treba spomenúť voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré absolvovali naši občania v marci 2016.

Najviac nás však zaujali dve výnimočné podujatia v obci – ukončenie rekonštrukcie renesančného kaštieľa, zriadenie múzea s jeho následným slávnostným otvorením a vydanie rozsiahlej monografie obce i jej slávnostným uvedením do života.

V každodennom stereotypne alebo pracovnom zhone sa odohrali aj ďalšie udalosti, ktoré si tiež pripomenieme na stránkach zápisu za rok 2016.

1 Politické pomery

Mnoho našich občanov, a najmä mladých, politický život vôbec nesleduje. V bežnom živote im to asi nechýba, ale zostanú zaskočení, keď príde čas, aby svoj postoj vyjadrili v zásadných otázkach celoštátneho charakteru – vo voľbách do všetkých zastupiteľských zborov, prípadne pri vyhlásení referenda. Tak si potom možno vysvetliť nečakané výsledky vo voľbách, keď často z neznalosti situácie podľať rôznym hlasom, ktoré ich vábila prostredníctvom oznamovacích prostriedkov, tlačovín, internetu a iných médií, aby svoj voličský hlas odovzdali niektorej strane, o ktorej často nemajú ani potuchy. Potom ho dajú strane podľa sympatií k jej predsedovi alebo iným členom, alebo podľa toho, kto má aké vystupovanie, ďalej podľa toho, ako je už ukotvený na politickej scéne. Program kandidátov zaujíma ľudí až na poslednom mieste.

1.1 Voľby do NR SR

V roku 2016 sme volili poslancov do najvyššieho zastupiteľského zboru - do Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR). Prognózy rôznych politológov a prieskumov predvolebných preferencií ukazovali na možné umiestnenie politických strán, ktoré sa z väčšej časti potvrdili, ale priniesli aj niektoré momenty, keď voliči dali hlasy aj netradičným, aj extrémistickým stranám. Do volebnej kampane formou priameho oslovenia voličov sa zapojili len členovia strany SMER – sociálna demokracia. Stretnutie sa uskutočnilo dňa 1. marca 2016 v dome kultúry, na ktoré prišli kandidáti do NR SR za stranu SMER – SD Radko Gavliak a Martin Lukačovič, aby pred zúčastnenými občanmi – bolo ich jedenásť – porozprávali o riešení problémov rôzneho charakteru v našom regióne. Ďalšie strany obec pred voľbami nenavštívili. Takisto forma vylepovania plagátov na vyhradené miesta je už prekonaná, ukázalo sa, že oveľa účinnejší spôsob oslovenia voličov je využiť internetové spojenie cez sociálne siete, kde sa prihovárajú predovšetkým mladým voličom. Vývoj ide dopredu, dnes už nevystačíme so starými a rokmi osvedčenými metódami a postupmi, ale treba hľadať stále nové, i keď treba hneď skonštatovať, že je časť občanov, ktorí neveria nikomu a dávajú to najavo tým, že účasť na voľbách bojkotujú.

Voľby do NR SR boli vyhlásené na sobotu 5. marca 2016. Volebná miestnosť vo veľkej sále DK SNP sa otvorila ráno o 7. hodine a k dispozícii bola do 22. hodiny večer. Okrskovú volebnú komisiu tvorili: predseda komisie Kristián Pohorelec, členovia Vladimír Matejov, Valéria Oršulová, Dominika Melišková, Anna Tkáčiková, Ľudmila Rybnická, Alexandra Brtková, Veronika Haláková, Patrik Adamec a zapisovateľka Viera Hulínyiová. Zápisnica o priebehu a výsledkoch hlasovania vo volebnom okrsku vo voľbách do NR SR 5. 3. 2016 uvádza:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov – 1445

Počet voličov, ktorí sa na zúčastnili na hlasovaní – 952 ... 65,88%

Počet voličov, ktorí zaslali návratnú obálku z cudziny – 1

Počet platných hlasov odovzdaných pre politické strany:

1. Strana TIP - 5 hlasov
2. Strana moderného Slovenska (SMS) - 1
3. Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti /OLĽANO – NOVA) - 75
4. Demokratické Slovensko – Ľudo Kaník - 1

5. ŠANCA - 1
6. SME RODINA – Boris Kollár - 67
7. Strana zelených Slovenska - 8
8. Koalícia SPOLOČNE ZA SLOVENSKO - 3
9. Maďarská kresťanskodemokratic. aliancia – Magyar Kereszténydemokrata Szövetség – 0
10. VZDOR – strana práce - 2
11. MOST – HÍD - 15
12. Slovenská národná strana - 95
13. Odvaha – Veľká národná a proruská koalícia - 1
14. Komunistická strana Slovenska - 12
15. Slovenská demokratická a kresťanská únia, Demokratická strana - 7
16. SMER – sociálna demokracia - 410
17. Kresťanskodemokratické hnutie - 13
18. Slovenská občianska koalícia - 4
19. Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko - 100
20. SIEŤ - 42
21. Strana maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja - 0
22. PRIAMA DEMOKRACIA - 2
23. Sloboda a solidarita - 85

1.1 Oslavy

Slávnostných dní sme si užili v roku 2016 dosť – niektoré boli mnohopočetné, tých nebolo až tak veľa, niektoré boli určené pre menší okruh pozvaných hostí. Väčšinou sa odohrávali na miestach vyhradených a určených na slávnostné príležitosti – v obradnej miestnosti ZPOZ v renesančnom kaštieli, pri väčšom počte prítomných sú to priestory domu kultúry. Niektoré oslavy spojené s pietnou spomienkou sú situované do priestoru okolo Pomníka SNP v strede obce.

1.1.1 72. výročie SNP, 71. výročie oslobodenia obce

Tradične sa v mesiaci apríli stretávame pred Pamätníkom SNP, kde si pripomenieme výročie oslobodenia našej obce aj územia a ukončenia 2. svetovej vojny. Obete z radov vojakov aj civilného obyvateľstva si účastníci osláv uctili vencami položenými k pomníku. V tomto roku sme slávnostnejšie ako po iné roky oslávili 72. výročie SNP. Oslava sa uskutočnila v piatok 2. septembra 2016 s bohatším programom ako inokedy, predovšetkým v druhej, neoficiálnej časti. Prvá, slávnostná časť, sa odohrala pred Pamätníkom SNP v strede obce. Spolu s prejavmi starostky obce Ing. Jany Školíkovej a predsedníčky MO SZPB Anny Komanekovej zazneli básne Ľubice Gerhátovej aj piesne zahrané Liborom Plevkom a zaspievané členkami speváckej skupiny ZPOZ. Vence k pomníkom v strede obce aj na cintoríne položili členovia MO SZPB a vojaci z VÚ 1056 v Zemianskych Kostol'anoch. V parku za pomníkom rozmiestnili členovia klubov vojenskej histórie vojenské vozidlá z čias

2. svetovej vojny a SNP, ktoré sa odpoľudnia previezli po obci a navštívili s pozvaním na ukážky rekonštrukcie bojov aj záujemcov z okolitých obcí – Kamenca p. Vtáčnikom, Bystričian a Oslan.

Dňa 3. septembra 2016, v sobotu odpoľudnia, pokračovali oslavy na voľnom trávnom priestranstve pod Hôrkou (za Ul. B. Němcovej). V ukážkach bojov v SNP vystúpili členovia Klubov vojenskej histórie (KVH) – KVH Levice (18 účastníkov). KVH Duklianský priesmyk (6), SKVH Gvardija Spišská Nová Ves (8), KVH Komoča (6), KVH Tyrnau, o.z., Trnava (3), KVH Prievidza (16), SVH Museum Čs. armády Plavy – Heretický Mlýn (5), KVH Domovina Kalná nad Hronom (11) KVH Panter Malé Leváre (5), KVH Golian Banská Bystrica (4), KVH Krasnogvardejci Košice (6). Účinkujúci z klubov vojenskej histórie vrátili prítomných na začiatok Povstania v našej obci – predviedli nástup dobrovoľníkov z radov civilného obyvateľstva, ich vyzbrojovanie, až po priame ukážky bojov v SNP s použitím dobových ručných aj automatických zbraní. Autori scenára nezabudli pripomenúť pre dnešné generácie už málo známy postoj evanjelického kňaza z našej obce Alberta Predmerského, ktorého pri rekonštrukcii bojov v jeho pôvodnej reverende stvárnil súčasný kaplán miestnej evanjelickej cirkvi Mgr. Michal Tekely, ktorý sa zapojil aj do stvárňovania ukážok bojovej činnosti. Všetci aktéri bojov predstavovali rôzne skupiny účastníkov SNP – nemeckých vojakov v uniformách SS a Wehrmachtu, vojakov slovenskej povstaleckej armády, partizánov v civilnom oblečení, členov Hlinkovej gardy v dobových uniformách čiernej farby. Na príprave takéhoto veľkého podujatia sa podieľala obec – jej starostka, poslanci a členovia komisie pre kultúru, vzdelanie a šport aj komisia bezpečnosti a ochrany životného prostredia, ako aj zamestnanci obce, pri organizačných prácach vypomáhali členovia MO SZPB aj ZO Jednoty dôchodcov.

V krásnom slnečnom počasi sa podujatia pod Hôrkou zúčastnilo 1300 platiacich divákov (1 euro) z našej obce i z okolia, pričom deti a členovia SZPB mali vstup zdarma. Bohatá účasť bola výsledkom dobrej propagácie v oznamovacích prostriedkoch, na výveskách v našej aj okolitých obciach aj osobnou účasťou – prehliadkou vojenskej techniky v piatok a v sobotu dopoľudnia. Diváci mali možnosť občerstvenia priamo na mieste – predajcovia ponúkali pirôžky, pečené klobásky, guláš, pivo, nealkoholické nápoje, ale aj hračky. Teplé sobotňajšie odpoľudnie v prírode si užili najmä rodiny s deťmi a najväčšiu radosť mali chlapci, ktorým po skončení ukážok dovolili hľadať v tráve prázdne nábojnice, fotografovať sa s vojakmi aj pri vojenskej technike – autách, motorkách, zbraniach.

1.1.2 60. výročie otvorenia budovy školy

Zamestnanci, bývalí aj súčasní žiaci, obyvatelia obce, všetci si pripomenuli úctyhodné výročie – prešlo 60 rokov, odkedy sa dokončila nová budova školy, ktorá slúži našim deťom dodnes. Jej prah prekročili prví žiaci v septembri 1956 a po dlhé roky umožnila celým generáciám získavať predpísané vedomosti a učiť sa základom pre budúce zameranie v dospelosti a uplatnenie v ďalšom živote.

Samotná oslava sa uskutočnila 11. novembra 2016 za účasti pozvaných hostí, ktorí si v úvode prezreli priestory školy - špeciálne učebne, triedy, školský klub detí, porozprávali im o prácach v škole aj v jej okolí. Potom záujemcovia prešli do nanovo zrekonštruovanej budovy renesančného kaštieľa v strede obce, kde mali možnosť zúčastniť sa prehliadky muzeálnej časti aj ostatných miestností kaštieľa.

Ďalšia časť oslavy sa konala už v dome kultúry, kde bola slávnostná akadémia. Predstavili sa na nej svojimi vystúpeniami žiaci základnej aj materskej školy, DFS Domovinka a bývalí žiaci školy. Osobitne medzi sebou privítali bývalých žiakov školy – Ing. Jána Mokoša, primátora Vysokých Tatier, MUDr. Andreja Mihála, lekára z NsP Bojnice,

bývalého športovca a novinára Ivana Kováča, športovca Ing. Štefana Karaka, ako aj bývalých riaditeľov a učiteľov školy – Annu Lindtnerovú, učiteľku a manželku prvého riaditeľa v novej budove školy, Mgr. Emila Hrušku a Mgr. Marianu Plachú, bývalých riaditeľov školy, učiteľov Annu Omelkovú, Mgr. Pavla Ziatku, Annu Bošnjakovú, Juditu Kováčovú – Poláčkovú, Mgr. Vilmu Maličkovú, Mgr. Evu Švecovú, Mgr. Jaroslavu Takáčovú, Mgr. Danielu Krpelanovú, Evu Fábryovú, Mgr. Vlastu Fábryovú, Mgr. Jozefa Fábryho, Mgr. Mariannu Liptajovú, súčasných pedagogických zamestnancov – riaditeľa Mgr. Olivera Smidu, učiteľov, vychovávateľky školského klubu, prevádzkových zamestnancov, administratívne pracovníčky školy a školskej jedálne. Pozvanie prijali aj ďalší bývalí učitelia a žiaci z tejto školy, riaditelia okolitých škôl, poslanci OZ, členovia komisií pri OZ, členovia výboru Rady rodičov a Rady školy pri ZŠ Zem. Kostolany.

V spoločenskej časti večera starostka obce Ing. Jana Školíková oficiálne poďakovala všetkým bývalým aj súčasným pracovníkom školy, ktorí ju budovali a zveľaďovali vo všetkých etapách jej šesťdesiatročnej histórie a odovzdala Ďakovnú plaketu in memoriam Mgr. Jánovi Cigáňovi, bývalému dlhoročnému učiteľovi a riaditeľovi školy. Z poverenia jeho manželky Mgr. Vilmy Cigáňovej ocenenie prevzala Judita Kováčová. Prítomní účastníci oslavy sa podpísali do pamätnej knihy obce a od starostky si prevzali upomienkový darček – monografiu obce, ktorá vyšla v tomto roku. Za bývalých učiteľov aj žiakov si zaspomínal na začiatky školy Mgr. Pavol Ziatko, ktorý prítomným pripomenul rôzne historky z budovania školy a práce vtedajších pedagógov a žiakov. V družnej debata a spomínaní na časy minulé aj súčasné a pri tónoch hudby a spevu sa prítomní zdržali do neskorého večera.

1.1.3 Výročie Jednoty dôchodcov

Okrúhle výročie – 15 rokov činnosti Základnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku (ZO JDS) a 25. výročie založenia Klubu dôchodcov v Zem. Kostolanoch si pripomenuli členovia dnešnej základnej organizácie v decembri 2016. Spomenuli nielen dátumy založenia klubu dôchodcov a neskôr aj založenie ZO JDS, ale aj mená všetkých, ktorí stáli pri zrode týchto organizácií, viedli ich, udali smer ich jestvovaniu, i keď program a zameranie sa už odvtedy dosť zmenili. Na samotnej oslave vystúpili v programe deti z materskej školy, ženská aj mužská spevácka skupina Borinka s hudobným sprievodom Miroslava Smatanu a Mariána Chrenku. Najstaršie členky klubu si zaspomínali na obdobie pred niekoľkými rokmi aj nezabudnuteľné stretnutia, výlety, zábavné podujatia a príjemné zážitky, ktoré prežili medzi svojimi priateľmi a členmi klubu.

2 Verejno – spoločenský život

1.2 Samospráva

Rok 2016 bol druhým rokom funkčného obdobia súčasného obecného zastupiteľstva na čele so starostkou obce Ing. Janou Školíkovou. Dá sa konštatovať, že plynule nadviazalo na rozbehnuté činnosti predchádzajúceho poslaneckého zboru aj v dôsledku toho, že väčšina z nich už pracovala aj v predošlom zložení a noví poslanci sa rýchlo zapracovali do svojich funkcií, takže sa nevyskytli žiadne nezrovnalosti či kolízie väčšieho charakteru pri riešení jednotlivých problémov obce a jej občanov. Rovnako sa nezmenilo zloženie a náplň práce komisií pri OZ, ich členovia aj poslanci zastupiteľstva sa schádzajú pravidelne vo vopred plánovaných termínoch, no aj mimo tohto plánu v prípade neodkladných prác alebo splnenia časových termínov. Predsedovia komisií informujú na zasadnutiach OZ o činnosti príslušnej

komisie a výstupoch z nej – vydaných rozhodnutiach a ďalších opatreniach. Všetky vydané vyhlášky a nariadenia OZ sú pravidelne zverejňované pre obyvateľov obce obvyklým spôsobom – na úradných výveskách pred OcÚ, na stránke obce, miestnym rozhlasom.

V roku 2016 schválilo OZ Všeobecne záväzné nariadenia (VZN):

VZN č. 1/2016 o určení času a miesta zápisu detí do ZŠ

VZN č. 2/2016 o prevádzkovom poriadku pohrebiska v obci Zemianske Kostol'any

VZN č. 3/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Zemianske Kostol'any

VZN č. 4/2016 o zákaze podávania a používania alkoholických nápojov na území obce Zemianske Kostol'any

VZN č. 5/2016, ktorým sa mení VZN č. 2/2012 Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce Zemianske Kostol'any

VZN č. 6/2016, ktorým sa mení VZN č. 6/2015 o financovaní originálnych kompetencií na úseku školstva

VZN č. 7/2016 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

VZN č. 8/2016, ktorým sa mení VZN č. 1/2016 o určení času a miesta zápisu detí do 1. ročníka ZŠ.

1.3 Rozpočet obce

Okrem týchto noriem a predpisov poslanci OZ prerokovali a schválili rozpočet obce na rok 2017, ako aj zmeny a úpravy tohtoročného rozpočtu, vypracovávali a schvaľovali správy o činnosti zastupiteľstva a komisií. Pretože motorové vozidlo používané pre potreby obce na rozvoz drobných predmetov už doslúžilo a množili sa jeho opravy, obec zakúpila nové úžitkové vozidlo značky Renault, ktoré požívajú pracovníci obce na úseku údržby. Rovnako do majetku obce pribudol malý traktor – kosačka – pre využívanie na futbalovom ihrisku.

V roku 2016 pracovalo vedenie obce aj zamestnanci s financiami, ktorých rozdelenie bolo stanovené v rozpočte schválenom obecným zastupiteľstvom 9. 12. 2015 Uznesením č.117/2015, upravovaný bol 5-krát. Príjmovú časť rozpočtu v časti bežných príjmov predstavovali daňové príjmy napĺňané financiami zo štátneho rozpočtu a daňou z nehnuteľností, ďalej nedaňové príjmy – prenájmy majetku, administratívne poplatky, príjmy z grantov a transferov od štátnych úradov, fondov, darov. Kapitálové príjmy poskytl Ministerstvo SR a fondy EÚ na pamiatkový výskum, rekonštrukciu kaštieľa a rekonštrukciu osvetlenia obce. Ďalšie príjmy sa presúvali zo štátneho rozpočtu a týkali sa základnej školy a školskej jedálne. Výška príjmov do obecného rozpočtu bola v časti bežných príjmov 1 552 322 eur, kapitálové príjmy predstavovali 436 656 eur a ďalšie príjmy 33 094 eur. Spolu teda obec hospodárila so sumou 2 022 052 eur. Výdavky za to isté obdobie sa takisto rozčlenili do viacerých kapitol – bežné výdavky, teda mzdy, platy a iné osobné príjmy všetkých pracovníkov, príspevky do poisťovní, tovary a služby, splátky úrokov a nižšie položky. Bežné výdavky za rok 2016 činili 944 165 eur. Do kapitálových výdavkov bola zaradená rekonštrukcia barokovej kúrie, výmena plynových kotlov v ZŠ a rekonštrukcia oplatenia v ZŠ, zakúpenie dodávkového motorového vozidla pre potreby obce, vybudovanie parkoviska pri bytovke na Ul. domovina a ďalšie, menej finančne náročné výdavky v tejto

oblasti. Kapitálové výdavky vyčerpali 189 227 eur. Na finančné operácie – splácanie úverov sa v roku 2016 použilo 181 965 eur. Spolu s výdavkami rozpočtových organizácií a ďalšími prevodmi boli výdavky vo výške 1 722 256 eur. V záverečnom účte po zosumarizovaní položiek sa konštatovalo, že obec v roku 2016 hospodárila s prebytkom 303 959 eur.

Vedenie obce, poslanci OZ, členovia komisií, zamestnanci obce, ale aj občania – aktivisti pripravili v roku 2016 niekoľko pozoruhodných spoločenských akcií, ktoré ocenili mnohí občania a ich priebeh vysoko hodnotili.

1.4 Otvorenie miestneho múzea v renesančnom kaštieli

Po niekoľkomesačných prácach – trvali nepretržite od júna 2015 do jarných mesiacov 2016 – posledné práce v januári 2016 boli zamerané na zariaďovanie múzea nábytkom a prípravou – čistením a konzerváciou exponátov. Práce vykonávali odborní pracovníci z Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi pod vedením jeho riaditeľky PhDr. Ivety Géczyovej. Slávnostný okamih otvorenia kaštieľa s možnosťou prehliadky muzeálnych exponátov rozmiestnených v štyroch miestnostiach a príľahlej chodbe nadišiel dňa 23. apríla 2016, v sobotu odpoľudnia. Medzi pozvanými hosťami boli okrem zástupcov firiem, ktoré rekonštrukciu projektovali a realizovali, aj riaditeľky okresných inštitúcií – z Hornonitrianskeho múzea (HNM) prišla PhDr. Iveta Géczyová a z Regionálneho kultúrneho centra (RKC) v Prievidzi Mgr. Ľudmila Húsková. Slávnostného otvorenia priestorov kaštieľa a obecného múzea sa okrem vedenia obce – starostky a členov OZ – zúčastnili aj riaditelia a vedúci inštitúcií v obci – zo škôl, farských úradov, zamestnanci obce, pozvanie prijali aj darcovia vystavovaných predmetov. Medzi zhromaždenými obyvateľmi, ktorí celkom zaplnili nádvorie kaštieľa aj priestory pod bránou tak, že pripravené stoličky nestačili, boli aj mnohí rodinní príslušníci, ktorí bývajú v iných lokalitách a udržali si ku svojej rodnej obci dobrý vzťah, aj naši bývalí občania, ktorí sa odsťahovali, ale prišli aj obyvatelia zo susedných obcí.

V úvodnom príhovore starostka obce Ing. Jana Školíková poďakovala všetkým tvorcom tohto diela, krátko pripomenula, čo predchádzalo tomuto slávnostnému dňu a obrátila sa na prítomných občanov, aby zbierky predmetov vystavených v múzeu aj naďalej zveľaďovali a starali sa oň, pretože starodávna história našej obce si to zaslúži. Svojím krátkym vystúpením sa prezentovala aj riaditeľka HNM v Prievidzi PhDr. Iveta Géczyová, ktorá ocenila snahu o zachovávanie starých zvykov a pamiatok pre ďalšie generácie. Oficiálnu časť ukončil slávnostný prípitok starostky obce, ku ktorému pozvala všetkých prítomných na nádvorí kaštieľa, a po prestrihnutí pásky bol otvorený vchod do muzeálnej časti v severnom trakte objektu. O prezretie nových expozícií v múzeu bol taký veľký záujem, že návštevníci sa museli pre lepšiu orientáciu a z priestorových dôvodov rozdeliť do niekoľkých skupín, ktorých po miestnostiach múzea i príľahlých priestorov sprevádzala PaedDr. Ivana Plachá. Ostatní účastníci si zatiaľ pozreli a vypočuli pripravený program na nádvorí, ktorý vyplnili súbory Adventure Springs zo Žiliny, sláčikové kvarteto Gemini z Trnavy a miestny folklórny súbor Domovina. Spolu s bohatým občerstvením pre všetkých zúčastnených, ktoré zabezpečila cateringová spoločnosť a roznášali študentky Hotelovej akadémie v Prievidzi, dostali naši občania krásny darček k 685. výročiu prvej písomnej zbierky o našej obci. Všetci prítomní prežili príjemné sobotné odpoľudnie preplnené kultúrou a históriou a oboznámili sa s novými priestormi v kaštieli, ktoré boli doteraz nepoznané, nedostupné, či úplne zdevastované.

Čo najviac zaujalo návštevníkov zrekonštruovaného kaštieľa? Nesporne to boli stavebné úpravy, i keď dispozičné riešenie miestností zostalo v podstate rovnaké. V prízemí aj na poschodí pribudli sociálne zariadenia, ktoré celé roky chýbali tým, čo priestory kaštieľa

využívali na svoju prácu či napĺňanie svojich záujmov. Bývalý byt domovníka sa zmenil na administratívne a obslužné miestnosti – kanceláriu a archív obce. Horné podlažie je celé priechodné – medzi východným a západným krídlom sú miestnosti určené ako školiace a zo značne zdevastovaných priestorov západnej veže a bývalej divadelnej sály sa stali krásne spoločenské priestory s príslušenstvom a veľkou miestnosťou určenou na väčšie podujatia a výstavy. Celkový dojem dotvárajú detaily, nábytok, osvetľovacie telesá, podlahy. Za zmienku stojí úprava nádvorja – pôvodne vyložené kameňmi – okruhliakmi, neskôr upravené na dlhé roky asfaltovým povrchom, s rozpadávajúcim sa murivom na prilahlých stenách budovy, dnes – vydláždená celá plocha, s novou farebne príťažlivou omietkou a jednotným osvetlením nádvorja aj vchodu od štátnej cesty. Skrátka, bolo sa na čo pozerat' a prítomní nešetřili chválou a vďakou pre vedenie obce aj realizátorov stavby.

V správe a majetku obce sú aj ďalšie historické objekty, ktoré stoja za to, aby sa im venovala náležitá pozornosť. Preto dala obec spracovať historické umenia Mgr. Renáta Kollárovej z Bojníc pamiatkový výskum dvoch objektov – vežovitej stavby v miestnom parku, ktorú domáci poznajú ako sýpku a kišasonkinho kaštieľa v areáli základnej školy. Zámerom obce pri oboch týchto budovách je ich obnova – rekonštrukcia vonkajšieho vzhľadu i vnútorného vybavenia – s možným využitím ponuky grantov z ministerstiev SR alebo z prostriedkov EÚ. Je to síce len vo fáze zámerov, ale kompetentní musia byť pripravení na využitie každej možnosti získať financie na záchranu oboch historických budov.

1.5 Dni obce 2016

Pripomienku na doby minulé vstěpovali do povedomia občanov Zemianskych Kostolian aj organizátori tohtoročných Dní obce, ktoré sa konali v dňoch 25. a 26. júna 2016. Podujatie sa tiež nieslo v znamení 685. výročia prvej písomnej zmienky o obci a program bol rozložený do dvoch dní – v sobotu 25. 6. bola znova časť venovaná histórii našej obce, ktorú objasňovala nová monografia vydaná pod názvom Zemianske Kostol'any Dedina s bohatstvom minulosti a prítomnosti. Nedeľa 26. 6. sa niesla v odľahčenom duchu, pri športe a zábave.

1.5.1 Uvedenie monografie obce

V horúcom sobotňajšom odpoľudní sa na nádvorí kaštieľa zišlo mnoho hostí, účinkujúcich aj domácich občanov, aby boli svedkami uvedenia do života novej rozsiahlej monografie o obci Zemianske Kostol'any, ktorá vyšla po prvý raz ako úplný obraz geografických, hospodárskych aj spoločenských pomerov v rôznych obdobiach jej vyše šesťstoročnej histórie. Knihu vydala obec, jej starostka Ing. Školíková oslovila v prvom rade autorov – riaditeľku HNM Prievidza PhDr. Ivetu Géczyovú a Lukáša Greschnera, ktorí vytvorili spoločný autorský kolektív zostavený z odborníkov v danej oblasti. Medzi nimi boli aj traja občania z našej obce – PaedDr. Ivana Plachá spracovala kapitoly zachytávajúce ekonomický život obce v 20. storočí, kultúru a šport, Mgr. Mariana Plachá napísala kapitoly o školstve, politických a spoločenských vzťahoch v obci, Jozef Žiak sa venoval životu šľachtických rodov a ich jednotlivých členov, ktorí žili na území našej obce. Ďalšie kapitoly vytvorila PhDr. Iveta Géczyová – etnografickú oblasť, prírodné a geografické pomery spracoval Ing. Jozef Oboňa, archeologickej oblasti sa venovala pracovníčka HNM Prievidza Mgr. Dominika Andreánska. Po stavebných pamiatkach v obci previedla čitateľov Mgr. Renáta Kollárová a rozsiahly pohľad na pomery do 20. storočia v našej obci poskytol záujemcom historik Mgr. Marek Púčik. Veľmi zaujímavá je posledná kapitola s názvom Pre veci spoločné, do ktorej okrem už spomínaných autorov M. Púčika, I. Géczyovej a I. Plachej prispeli aj starostka obce J. Školíková a ďalší zamestnanci na obecnom úrade. Nájdeme v nej

súhrnný prehľad doterajších správcov, richtárov, predsedov miestneho národného výboru, starostov a členov zastupiteľstva, ako aj menný zoznam všetkých obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt k 31. 12. 2015.

Pre všetkých účastníkov tohto podujatia bolo pripravených mnoho pestrých, pútavých akcií na nádvorí, v priestoroch kaštieľa i v príľahlom parku. V prvej časti programu starostka obce Ing. Jana Školíková predstavila prítomným novú monografiu obce spolu s autormi jednotlivých kapitol. Osobitne sa venovala hosťom – členom rodiny Kosztolányiovcov, prišli v zložení: Karol (Charles Kosztolányi prišiel z Francúzska a prihovoral sa prítomným, ktorí sa prostredníctvom tlmočníka z maďarského jazyka dozvedeli o jeho spomienkach na Zemianske Kostolany, kde sa narodil a žil ako malý chlapec v kaštieli vedľa bývalej reštaurácie Turbína, označovanom ako „karolkin kaštieľ“. Ďalší členovia rodu István a Gyula žijú v Maďarsku a keďže sú všetci traja vo vyššom veku, boli občania obce radi, že môžu privítať členov rodu, ktorý nám zanechal také množstvo pamiatok využívaných až do dnešných dní. Pozvanie prijal aj podpredseda Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK) Ing. Richard Takáč, ktorý starostke obce odovzdal symbolický šek na 2000.- eur ako dotáciu na vydanie monografie. Potom Karol Kosztolányi pokrstil spolu so starostkou obce novú knihu a pozvaní hostia sa podpísali do Pamätnej knihy obce Zemianske Kostolany.

V bohatom programe vystúpili deti z DFS Domovinka, ASTUR – sokoliari z hradu Červený Kameň, skupina historického šermu, hudobná skupina ART MUSIC ORCHESTRA z Červeníka, FS Domovina, diváci mohli vidieť aj módnú prehliadku krásnych dobových kostýmov a na záver, vo večerných hodinách, si mohli zatancovať na nádvorí kaštieľa, čo už využilo veľmi málo záujemcov vzhľadom na predchádzajúci bohatý program. V parku zatiaľ boli stoly na občerstvenie, ktoré podával Hostinec u Olejku – pečené klobásky, mäso, nápoje. Deti sa mohli povoziť na voze ťahanom koníkom, alebo šermovať so šermiarmi.

Nedeľné ráno 26. júna 2016 začínalo o 8. hodine ekumenickou bohoslužbou v rímsko – katolíckom kostole za účasti duchovných z oboch cirkví, vedenia obce – starostka a poslanci OZ, spievali zbory z katolíckej a evanjelickej farnosti a muži zo súboru Borinka. Aj na tejto pobožnosti sa zúčastnili členovia rodiny Kosztolányiovcov, ktorí potom odišli položiť kvety na cintorín pri evanjelickom kostole a navštívili aj evanjelickú farnosť v našej obci. Odpoľudňajší program bol určený pre občanov, ktorí sa chceli zabaviť pred domom kultúry, kde vystupoval súbor Akordeonica zo ZUŠ Bojnice, rocková skupina ARS NOVA z Nitricy a speváčka Veronika Danišová, ktorú mladí poznali z talentovej súťaže SuperStar. Pre všetkých boli pripravené stánky s občerstvením, v ktorých predávali zemiakové placky, koláče, prípadne rôzny potravinársky tovar a výrobky ľudových remeselníkov.

1.5.2 Medziuličný futbalový turnaj

Dňa 2. júla 2016, v sobotu odpoľudnia, sa konal na futbalovom ihrisku medziuličný futbalový turnaj pod názvom Memoriál Jána Ziat'ku, v tomto roku prebiehal už jeho VIII. ročník. Ako po iné roky, aj teraz nastúpili mužstvá z ulíc: Domovina, Horná a Dolná kolónia, Dedina, Podhora + Kórea. Za neustáleho povzbudzovania priaznivcov jednotlivých športových mužstiev napokon starostka obce Ing. J. Školíková vyhlásila výsledky turnaja:

1. miesto a víťaznú trofej získali futbalisti z Ulice domovina, pred Ulicou J. Hagaru a kpt. Weinholda (Horná a Dolná kolónia), Ulicou pod horou + kpt. Nálepku (Podhora + Kórea) a rebríček uzatvárala Ul. 4. apríla (Dedina). Nešlo však o víťazstvo či prehru, i keď to niekedy v zápale hry tak vyzeralo, všetci aktéri – na ihrisku i okolo neho mali hlavne radosť z pohybu a gólov vo futbalových brámkach.

1.5.3 Varenie guláša

Súčasťou futbalového turnaja je aj ďalšia súťaž, tentoraz gastronomická – kto navarí najchutnejší guláš. V tomto roku sa prihlásilo a zúčastnilo málo kolektívov, keď sa ku svojim kotlíkom postavili len tri družstvá. Porota v zložení: Marek Rolinec, Vladimír Matejov, Miroslava Huszárová, Zuzana Nehézová napokon za najlepšie označila guláš Veteránov – Jaroslav Volár, Miroslav Baláž, Milan Mojžiš. Druhé miesto získali Divočáci – Pavel Trúchly, Peter Rybár, Pavol Matuška s partnerkami, na 3. mieste boli Poslanci – Peter Hurtiš, Vladimír Matejov, Miroslav Semaník, Iveta Melišková, Bohdana Pilchová. Všetci účastníci si prevzali z rúk starostky obce drobné ocenenia a po tomto športovo – zábavnom odpoľudní sa mohli všetci zabaviť priamo na ihrisku pri hudbe, speve a tanci. Cieľom podujatia je predovšetkým utužiť vzťahy medzi obyvateľmi obce, ulíc, domov a úsmevný a odľahčený víkendový deň. Organizátormi boli obec – jej starostka, poslanci, komisia pre kultúru a šport, ale hlavne členovia a výbor TJ Slovan Zemianske Kostolany.

1.6 Zbor pre občianske záležitosti

Činnosť Zboru pre občianske záležitosti (ZPOZ) Človek človeku sa rokmi mení, ale v podstate stavia na spoločnom základe – preukázať pozornosť občanom z našej obce aj iným pri ich osobných či pracovných jubileách alebo rôznych ďalších príležitostiach. Najčastejšie vykonávajú obrady prikázané štátnymi predpismi – uzatváranie manželstiev, ale viac je iných obradov, pri ktorých vítajú v obradnej miestnosti jednotlivcov i skupiny v rôznom veku. Už viac rokov za sebou sa v obradnej miestnosti stretnú manželské dvojice, ktoré v príslušnom roku dovŕšia okrúhle jubileum spoločného manželského súžitia. V roku 2016 ich obec pozvala na 17. septembra, v sobotu odpoľudnia:

55. výročie si pripomenuli Milan Karak a Terézia, rodená Camperová, Anton Vačko a Alžbeta, rod. Plachá..

45 rokov oslávili Rudolf Oršula a Mária, rod. Görögová, Ján Mokoš a Margita, rod. Hudecová.

35 rokov žijú spoločne Peter Matuška a Erika, rod. Jánošková.

30 rokov manželstva si pripomínajú Ľubomír Kopál a Andrea, rod. Fidesová.

25 rokov slávia Roman Nižňanský a Monika, rod. Ďurtová.

Takisto si každý rok uctievať predstavitelia obce aj oboch najpočetnejších cirkví tých našich občanov, ktorí zomreli v priebehu roka. Obrad Pamiatky zosnulých sa konal 1. novembra 2016 v dome smútku, kde sa za nich aj všetkých pochovaných na našich cintorínoch pomodlil kňaz rímsko-katolíckej farnosti Mgr. Marián Holbay a ich život a prácu si pripomenuli Mgr. Marta Gašparová z evanjelickej cirkvi a. v., za obec jej starostka Ing. Jana Školíková. Atmosféru smútočného obradu dotvárali členovia ZPOZ – Ľubica Gerháťová prednesom básní a spevácka skupina žien s hudobníkom Liborom Plevkom.

V jarnom období a na začiatku leta navštívia obradnú miestnosť zamestnanci aj žiaci škôl. Najprv v marci sa pri príležitosti Dňa učiteľov starostka obce poďakuje za prácu v prospech našich detí, ich rodičov aj obce pracovníkom materskej aj základnej školy – vedeniam škôl, pedagogickým aj nepedagogickým zamestnancom. Potom, na konci júna, sa už stretnú v obradnej miestnosti absolventi týchto škôl – deti z materskej školy, ktoré nastupujú do 1. ročníka základnej školy a žiaci 9. ročníka, ktorí odchádzajú na stredné školy a končia dochádzku v našej obci. Všetci prídu v slávnostnej nálade a v sprievode svojich rodičov si vypočujú želania starostky obce aj vedenia školy do ich ďalšieho štúdia aj života.

1.7 Spoločenské organizácie

Tak, ako vždy konštatujeme, že angažovanie sa v politike ľudí u nás neláka, možno na druhej strane pokojne tvrdiť, že opačný trend je v spolkových aktivitách. Všetky najpočetnejšie i menej členov združujúce organizácie pracujú na základe dobrovoľnej a nadšenej práce jednotlivcov. Okrem už spomínanej organizácie Jednota dôchodcov Slovenska (JDS) možno za najpočetnejšiu považovať Základnú organizáciu Slovenského zväzu zdravotne postihnutých (ZO SZZP), Telovýchovnú jednotu (TJ) Slovan Zemianske Kostolany, Základnú organizáciu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (ZO SZPB). Menej členov má niekoľko záujmových spolkov, ktoré však združujú nadšencov s výbornými výsledkami – Dobrovoľný hasičský zbor, eRKO – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí, leteckí modelári, kynológovia.

Všetky tieto záujmové organizácie sú aktívne a väčšinu svojich aktivít zameriavajú na členstvo – venujú sa kultúrnemu a spoločenskému vyžitiu, prípadne im umožňujú prostredníctvom poznávacích zájazdov cestovanie do rôznych lokalít a pamätných miest Slovenska. Okrem týchto podobných podujatí organizujú aj špecifické, aké ďalšie spolky vo svojom pláne nemajú. ZO SZPB svoju činnosť zameriava na udržiavanie protivojnovnej tematiky v povedomí obyvateľov, preto organizuje spoločne s obcou oslavy výročí oslobodenia obce a výročí SNP, starajú sa o pamätné a pietne miesta – pomníky obetiam vojen a cintoríny s hrobmi padlých. Súčasne preferujú pri výletoch miesta, ktoré sú známe ako miesta bojov v 2. svetovej vojne alebo v SNP, prípadne múzeá zobrazujúce dokumenty z obdobia vojny. Športové aktivity chcú podporiť každoročným Behom SNP určeným hlavne deťom, ale aj dospelým a seniorom, ktorý tiež organizujú v spolupráci s obcou.

Špecifickou úlohou ZO SZZP je starostlivosť o zdravotne postihnutých – nenechávajú ich osamelých, ale navštevujú tých, ktorí sú pripútaní na lôžko, alebo majú obmedzený pohyb. Pre členov, ktorí radi cestujú, ale už nemajú na to možnosti, organizujú aspoň jednoduché exkurzie na rôzne zaujímavé miesta v neďalekom okolí, ale aj nákupné zájazdy napríklad do Poľska, či zájazdy na výstavy alebo každý rok na vinobranie. Zabávajú sa aj na vianočnom posedení. Veľmi účinne pomáhajú v obci brigádami na udržiavaní priestorov cintorína a okrasných kríkov pred kaštieľom v strede obce.

Jednota dôchodcov Slovenska má dosah na voľné chvíle starších a najstarších obyvateľov obce, ktorí už zväčša žijú sami, a tak sú vďační za každé rozptýlenie, ktoré im dopraje účasť v spoločnosti seberovných. Činnosť organizácie spĺňa požiadavky členov v oblasti kultúrnej a spoločenskej – organizujú alebo sa podieľajú ako spoluorganizátori na akciách v obci napríklad vystúpením spevákov v programoch, organizačne pomáhajú pri dvojdnovej okresnej seniorskej akcii Jeseň je dar, pri organizovaní športových akcií v obci, úzko spolupracujú s deťmi, udržiavajú styky s inými klubmi dôchodcov, výrobkami zručných gazdiniiek zásobujú mnohé spoločenské akcie v obci. Starajú sa aj o osvetu svojich členov, na besedy pozývajú odborníkov z oblasti zdravia aj bezpečnosti. Z klasicky sa opakujúcich aktivít priťahujú väčšinu členov výlety, posedenia na chate v prírode, zájazdy, oslavy Dňa matiek, Dňa otcov, Vianoc. Jednoducho, organizujú akcie s ľuďmi a pre ľudí, nielen pre svojich členov, ale aj pre obyvateľov obce a okolia.

Ďalšou početnejšou organizáciou je Telovýchovná jednota Slovan Zemianske Kostolany. Združuje predovšetkým mladých chlapcov a mužov, ktorí holdujú športu, najmä futbalu. Mužstvá žiakov, dorastencov a dospelých hrajú futbalové zápasy v okresných, resp. oblastnej súťaži. Niekoľko nadšencov využíva tenisové kurty a niekoľko ich vyznáva ďalšie, individuálne športy. Aj členovia TJ Slovan sa podieľajú na obecných podujatiach, najväčšie z nich je Memoriál Jána Ziat'ku, čo je názov medziuličného turnaja vo futbale. Svojím

podielom potešia, alebo aj zarmútia, či nahnevajú – podľa výsledkov – svojich početných priaznivcov.

Menej populárne, ale tiež dôležité sú spolky a združenia zoskupujúce málo členov, ktorým sa síce pracuje ťažšie, ale zato s väčším nadšením. V tomto roku sa konečne podarilo oživiť činnosť dobrovoľných hasičov, ktorí si usporiadali pomery v Dobrovoľnom hasičskom zbore, zvolili členov výboru a začali pracovať na plnení úloh tejto organizácie, čím nadviazali na dlhoročnú doterajšiu tradíciu hasičského zboru v našej obci.

Zájmy mládeže a detí podchytili organizátori a vedúci spolkov zameraných na zmysluplné využitie voľného času – folklórne súbory Domovinka a Domovina rozvíjajú v deťoch vzťah k tradíciám nášho národa, jeho zvykom a kultúre. Hnutie eRKO je zasa orientované na kresťanskú mládež, pre ktorú organizujú rôzne zaujímavé akcie v obci i mimo nej, pozývajú ich na výlety a hlavne v letnom období aj letné tábory a krátkodobé poznávacie akcie. Milovníci moderného aj scénického tanca sa môžu realizovať prostredníctvom ponuky Súkromnej základnej umeleckej školy XOANA z Prievdz, ktorá každý rok otvára hodiny aj pre deti a dospelé ženy z obce a okolia. Výpočet by nebol úplný bez krúžkov a spolkov pre dospelých, ktoré majú menší počet členov – okrem už spomínaných pracujú ešte leteckí modelári a kynológovia.

2 Hospodárske pomery, doprava

V tejto oblasti sú zmeny veľmi pomalé, v priemysle aj poľnohospodárstve pracovali aj v roku 2016 rovnaké subjekty ako v rokoch predchádzajúcich. Najvýznamnejší závod na území našej obce - Slovenské elektrárne, člen skupiny ENEL, už dlhodobo nepatrí medzi najvýznamnejších výrobcov elektriny na Slovensku, tými sa stali atómové elektrárne, a tak výroba elektriny z uhlia aj pre jej nepriaznivé ekologické dôsledky má klesajúci trend. Už celkom otvorene sa uvažuje o zatvorení tepelnej elektrárne, hoci tento čin by mal dôsledky aj na banskú ťažbu a útlm ťažby uhlia, čím by prišlo o prácu veľa ľudí na hornej Nitre. Zatiaľ je výroba elektriny aj ťažba uhlia štátom garantovaná až do roku 2030, ale tieto hlasy hlavne od niektorých politických strán sa stále ozývajú a požadujú zatvorenie oboch veľkých podnikov, ktorých udržiavanie je finančne stratové a musí byť dotované zo strany štátu.

Zmeny nastali v domáciach, obecných prevádzkach, ktoré sa zaraďujú do spotrebiteľskej oblasti – obchody, stravovacie podniky. Na jar 2016 nájomca ukončil prevádzku pivárne v parku a majiteľ celého objektu – obec – vyhlásila nové výberové konanie na prenájom týchto priestorov. Zároveň sa aj v bývalej reštaurácii Turbína robila rozsiahla prestavba budovy – v prednej, reštauračnej časti budovy sa priestory upravili na predajňu potravín, vedľajšia časť, ktorá slúžila predtým ako pohostinstvo, neskôr herňa pre návštevníkov reštaurácie, bola prestavaná na príjemný bar, ku ktorému bola prirobená vonkajšia prekrytá terasa. Obchod bol dosť priestranný, s dobrým výberom potravinárskeho tovaru.

2.1 Doprava

So stavom a úrovňou hospodárstva úzko súvisí doprava – preprava tovaru a zamestnancov. Verejná osobná doprava sa prispôbuje častým zmenám hustotou spojov hlavne v autobusovej preprave, ktorá reaguje na potreby podnikov, samosprávy, ale aj prepravcov. Každý zo svojho hľadiska predkladá návrhy na časový harmonogram prepravy ľudí, tak môžeme konštatovať, že najhustejšia dopravná sieť je v lokalitách s rozšírenou

priemyselnou infraštruktúrou, a najmenej prostriedkov verejnej dopravy chodí do okrajových aglomerácií našich obcí alebo miest, v ktorých nie je sústredená žiadna, resp. malá, chudobná zamestnávateľská sila.

Aj prepravcovia osôb a tovaru sú podnikateľmi, a tak v prípade slabých tržieb z cestovného linky jednoducho zrušia a dopravné prostriedky chodia len obmedzene, cestujúci musia dlhšie čakať, ba vo večerných hodinách sa nemusia dočkať vôbec. Spoločnejšie sú vlastné autá, v poslednej dobe sa vo väčších mestách využívajú tzv. sociálne taxíky, ktoré prepravujú záujemcov aj do prímestských obcí za primerané ceny, a tak si ich volajú cez telefón napríklad starší ľudia pri ceste do vedľajšieho mesta alebo na lekárske vyšetrenia, ďalší používajú taxíky na prepravu do vzdialenejších centier, napríklad na letiská. Okrem toho dopravným podnikom vyrástla konkurencia aj v podobe väčších áut – mikrobusev, ktoré premávajú na požiadanie z Prievidze do niektorých miest a obcí a prepravujú väčší počet osôb ako taxíky. Autobusy už nie sú v súčasnosti také preplnené, ako to bývalo kedysi, možno je to aj tým, že značná časť cestujúcich – žiaci, študenti a dôchodcovia – má dnes možnosť cestovať vlakom zadarmo, keď si vybaví preukazy na bezplatnú prepravu a možno povedať, že túto možnosť hojne využívajú, na veľkú neľúbosť autobusových prepravných spoločností.

Cestovanie vlakom sa tiež v mnohých ohľadoch zmenilo čo do pohodlia cestujúcich. Železničné vozne na osobnú dopravu sú vzhľadom novšie, príjemné, odhlučnené, s novým informačným systémom oznamujúcim každú zastávku. Tieto zmeny zaviedli nielen v rýchlikoch, ale aj v niektorých bežných vlakoch, kde sú nasadené nové vozňové súpravy. Oproti minulosti sa zhoršila možnosť čo najskoršieho príchodu do určeného cieľa cesty, spoje nenadväzujú v cieľových staniciach na seba a treba čakať dlhý čas na vhodný prípoj, niekedy sa musí kombinovať so železničným prípojom, no i tak sú pre cestujúcich z našej oblasti niektoré kúty Slovenska ťažko dostupné. Niekedy aj relatívne krátky úsek cesty trvá s prestupmi niekoľko hodín, čo je pre väčšinu cestujúcich doslova otravné.

Tovar sa dnes prepravuje z veľkej časti na kamiónoch, čo preťažuje cesty, spôsobuje ich upchávanie hlavne v zimných mesiacoch a mnoho havárií na cestách spôsobujú kamionisti ponáhľajúci sa s tovarom do miesta určenia. Časť tovaru sa aj dnes prepravuje železnicou, u nás sú to hlavne materiály pre chemický priemysel a energetiku.

V tomto roku sme boli svedkami mimoriadnej udalosti, ktorá sa týka železničnej dopravy. Pri príležitosti 120. výročia otvorenia prvej železničnej trate na úseku Prievidza – Veľké Uherce vypravili osobitný vlak po tejto trati v sobotu dopoludnia 14. mája 2016, druhá jazda bola odpoľudnia v tom istom dni. Vlak bol zaujímavý preto, že vozne ťahala parná lokomotíva, na ktorú už dospeli zabudli a mladší ju nepoznali. O tento spoj, ktorý zastavoval v staniciach a ľudia sa mohli previezť od Prievidze po Veľké Bielice, bol mimoriadny záujem. V našej obci mal dlhšiu zastávku, pretože cestujúci sa mohli vlakom dostať na miesta, kam dovtedy chodili len nákladné vlaky – vlečkou zo stanice do elektrárne s krátkou zastávkou a po návrate naspäť do stanice pokračovala súprava ďalej do Prievidze. Parná lokomotíva mala mnoho obdivovateľov, hlavne medzi deťmi, ale aj staršími ľuďmi, ktorí si vrátili spomienky na obdobie 50. rokov, kedy takéto vlaky premávali. S nostalgiou sledovali dymový pás, ktorý sa ťahal za lokomotívou a v duchu cítili v očiach aj sadze, ktoré lietali ovzduším, takže otvárať okno bolo nebezpečné. Bol to sviatok aj oslava 120-ročnej železnice a zároveň aj atrakcia pre obyvateľov pozdĺž celej trate. Cestujúci si zakupovali riadne cestovné lístky a vo vlaku chodili „konduktori“ (sprievodcovia) ako kedysi.

3 Výstavba a zmeny v obci

Obec sa každý rok stavebne zveľaďuje a opeknieva. Majiteľom domov záleží na ich vonkajšom vzhľade a vnútornom vybavení, takisto predstaviteľom obce záleží na vzhľade obecných budov, ulíc, parkov. Preto vynakladá nemalé prostriedky, aby život v tomto prostredí bol pre obyvateľov čo najpriateľnejší a príjemný. Každé zlepšenie v obci prináša aj medzi jej obyvateľmi lepší vzťah k udržiavaniu poriadku vo svojom okolí a k ochrane majetku obce.

Najviac práce, ktorá bola viditeľná, sa urobilo na dokončovaní a zariaďovaní múzea po odchode stavbárov. Zimné mesiace boli venované rozmiestňovaniu muzeálnych zbierok, inštalovaniu vitrín, osvetlenia, bezpečnostného systému, zariaďovaniu miestností nábytkom. Pracovníci HNM v Prievidzi kompletizovali prvé vitríny a naplňali ich predmetmi, ktoré predtým vo svojich dielňach reštaurovali, obnovovali a čistili. V mesiacoch marec – apríl sa doladzovali detaily a kaštieľ bol pripravený na slávnostné otvorenie spolu s obnoveným parkom pred ním. Pracovníci obce nenechali nič na náhodu, odstránili aj skorodované staré zábradlie okolo parku, takže zostal len kamenný múrik spolu s udržiavaným živým plotom.

Rovnaké dokončovacie práce vykonávali pracovníci príslušnej firmy na oprave chybných svietidiel na verejnom osvetlení, ktoré bolo nainštalované v decembri minulého roku. Veľmi neesteticky a nebezpečne už vyzerala sieť vedenia pre miestny rozhlas, pretože staré stĺpy už nemali potrebnú stabilitu, boli vykrivené, keďže držali niekoľko rôznych káblov, a tak obec pristúpila k rekonštrukcii celej siete stĺpov na vedenie káblov pre miestny rozhlas a káblovú televíziu, spolu s ich výmenou. Práce vykonala firma Jarmila Kováčová DONOR Zemianske Kostolany.

Nemalé finančné prostriedky odčerpali v roku 2016 aj rekonštrukcie verejných budov a ich zariadenia. Na rad prišla aj budova základnej školy, konkrétne výmena kotlov v plynovej kotolni, ktoré už boli veľmi poruchové a pred novou vykurovacou sezónou hrozilo, že môže dôjsť k výpadku kúrenia. Práce vykonala firma EMS Komplet, s. r. o., Prievidza, ktorá zmodernizovala priestory celej kotolne. Areálu základnej školy sa týkali aj ďalšie práce, tentoraz v exteriéri. Pri blížiacom sa výročí školy sa kompetentní – vedenie obce aj školy – rozhodli, že je načas vymeniť staré, 60-ročné oplatenie s rozpadávajúcim sa múrikom a zhrdzavenými kovovými časťami za nové, krajšie a uhládnejšie. Nové oplatenie je vyššie, nedáva možnosť verejnosti – žiakom aj dospelým – preskočiť ho a skrátiť si tak cestu na školské ihrisko.

Materská škola dostala vybavenie vnútorných priestorov novou technikou a v závere roka naplánovali takisto práce na výstavbe oplatenia, ktoré chýbalo hlavne v časti školského dvora prislúchajúceho k rekonštruovanej budove materskej školy a dodnes táto časť nie je vhodná na využívanie deťmi.

Ďalšia z verejných budov, ktorá dostala šancu na oživenie vnútorných priestorov, je dom kultúry. Jeho obnova trvá už viac rokov, prerába sa po častiach, v tomto roku prišiel na rad bar, šatňa a chodba k nemu prislúchajúca. Doterajšie zariadenie vestibulu bolo už zastarané a nebolo vybavené potrebným nábytkom s príslušenstvom. V jesenných mesiacoch roku 2016 začali búracie práce odstránením starých drevených obkladov a zariadenia šatne aj baru, stoličiek, osvetlenia. Koniec roka nepriniesol ešte ukončenie prác, hoci väčšina stavebnej časti bola hotová, dokončenie práce sa presunulo do ďalšieho obdobia. Okrem vestibulu sa prestavby dočkali aj sociálne zariadenia vedľa knižnice, ktoré už zostali ako posledné v pôvodnom stave. Podobne ako v predchádzajúcom prípade, aj teraz práca nebola odovzdaná a dokončenie sa presunulo do ďalšieho roku. Čo sa v dome kultúry naozaj

ukončilo, boli ochranné striešky nad bočnými vchodmi do budovy, ktoré osadili, aby chránili dvere pred nepriazňou počasia aj návštevníkov pri vstupe do týchto častí budovy.

V hasičskej zbrojnici na Ul. Boženy Němcovej sa vykonávali ďalšie opravy. Vyžadovala si už pozornosť, pretože bola postavená v roku 1976 a jej úpravy sa vykonávali len sporadicky, jej zariadenie bolo zastarané, na potreby dnešnej doby nevyhovujúce. V tomto roku sa preto naplánovala a uskutočnila rekonštrukcia sociálnych zariadení, ktorá skultúrnila vnútorné prostredie zbrojnice. Takisto ako v dome kultúry, aj tu nainštalovali nad vchodové dvere ochrannú striešku.

K renesančnému kaštieľu v strede obce prilieha baroková kúria, ktorá už doteraz prešla mnohými zmenami a bola využívaná na rozličné účely. Podľa toho aj budova vyzerala – každý nájomca si svoju prenajatú časť alebo miestnosť budovy prispôbil svojim potrebám, ale veľké opravy sa v celom trakte nevykonávali, možno s výnimkou miestností smerom do parku. Pre ďalšie využívanie zvyšných priestorov bola potrebná väčšia rekonštrukcia, ktorá prebiehala od čistenia pivníc, cez rozvody elektriny, vody a kanalizácie, po ošetrenie podláh a zamedzenie vlhnutia stien.

Z vykonaných prác v exteriérových častiach sa okrem už uvedených pokračovalo v budovaní parkovísk pri bytových domoch, tentoraz v hornej časti Ulice domovina, kde je bytový dom s dvanástimi bytmi v súkromnom vlastníctve, preto na prislúchajúcom pozemku obec vybudovala parkovisko pre 12 áut, aby neblokovali cestu do Kamenca p. Vtáč.

Menším nákladom a s nižšou pracovnou aktivitou pracovníci obce upravili na podnet občanov prístupový chodník so schodíkmi a zábradlím ku soche Panny Márie v Dolných Lelovciach. Miesto je predovšetkým cieľom vychádzok občanov, ale aj pietnym objektom, ktorý využívajú na individuálne aj skupinové náboženské akcie.

Úplne na záver treba uviesť možno drobnejšiu činnosť obecných pracovníkov, ale má azda najväčší dosah na celkový vzhľad ulíc – je to udržiavanie poriadku, čistoty na všetkých verejných priestranstvách. Pretože trávnatých plôch v obci je veľa, od jari do jesene sa starajú o kosenie trávnikov v parkoch, na cintorínoch, v okolí bytoviek, strihajú stromčeky a kríky, vysádzajú kvety, čistia cesty a chodníky po zime, robia drobné opravy na zariadeniach budov, či vonku na tržnici, parkoviskách, chodníkoch.

4 Sociálne pomery

Sociálna oblasť zahŕňa veľmi širokú problematiku starostlivosti o ľudí – o deti, rodiny, postihnutých občanov, starých ľudí, nezamestnaných alebo akýmkoľvek spôsobom znevýhodnených občanov. Mnohé problémy z tejto oblasti sú riešené širokým záberom zákonov a nariadení, niektoré ale rieši obec, resp. jej sociálna komisia. Každý rok sa menia niektoré zákonné úpravy, ktoré sa týkajú výšky finančných príspevkov na jednotlivcov či rodiny. Pre rok 2016 sa zmenili niektoré príspevky – materský príspevok vzrastie zo 65% na 70% denného vymeriavacieho základu pred nástupom na materskú dovolenku. Pri narodení dieťaťa má rodič nárok na vyplatenie jednorazovej dávky vo výške 820,86 eur pri prvom až treťom dieťati, pri ďalších deťoch v rodine sa dávka kráti. Rodinné prídavky predstavujú sumu 23,52 eur na jedno dieťa. Matky alebo otcovia na ďalšej materskej dovolenke dostanú rodičovský príspevok vo výške 203,20 eur.

Štát prispieva v prípade zdravotne ťažko postihnutých občanov kompenzáciami na osobných asistentov, na prepravu, kúpu auta a jeho úpravu, na opatrovanie, kúpu zdravotných pomôcok, diétne stravovanie alebo aj úpravu bytu. Časť týchto dávok a príspevkov vypláca

Sociálna poisťovňa, časť úrady práce. Osobitnú skupinu klientov Sociálnej poisťovne tvoria poberatelia dôchodkov – invalidných, starobných, vdovských, vdoveckých aj sirotských. Minimálna suma starobného dôchodku po odpracovaní 30 rokov je 269,50 eur, nárok na jeho vyplácanie nastáva po dosiahnutí 62 rokov veku u mužov aj žien. Možný je aj predčasný nástup na dôchodok dva roky pred dovŕšením určeného veku, ale jeho suma sa znižuje o 0,5% za každý mesiac od nástupu do dosiahnutia dôchodkového veku. Poberatelia dôchodkov majú ďalšie výhody – dotované dovolenky, štátna účelová dotácia predstavuje 50 eur za rok, cestovanie vlakom zadarmo, možnosť platenej opatrovateľskej služby – tu treba žiadať obec o poskytnutie opatrovateľskej služby, pretože obec má vyčlenené finančné prostriedky na opatrovateľky, časť úhrady si prepláca aj žiadateľ. Opatrovateľská služba je viazaná na zdravotný stav, ktorý posúdi ošetrojúci lekár.

4.1 Obyvateľstvo

Životná úroveň väčšiny našich obyvateľov je uspokojivá, záleží na možnosti zárobku jednotlivých členov rodiny či jednotlivcov. Veľa ľudí si dopraje každý rok luxusnejšie dovolenky, mnohí svoje zarobené peniaze investujú do stavby domu alebo kúpy domu či bytu a ich prerobenia. Byty v našej oblasti nie sú veľmi drahé v porovnaní s inými lokalitami alebo mestom, priemerný dvojizbový byt možno kúpiť aj v cene do 30-tisíc eur, cena závisí od stavu bytu alebo domu. Kto nemá peniaze na kúpu nehnuteľnosti, alebo stavbu domu, môže využiť ponuku obce na pekné bývanie v bytovkách, ktoré vlastní obec na Ul. kpt. Weinholda.

Obec Zemianske Kostolany mala k 31. decembru 2016 prihlásených na trvalý pobyt 1757 obyvateľov, z toho je 846 mužov a 911 žien. Za rok pribudlo 13 novonarodených detí, z toho 4 chlapci, 9 dievčat. Za to isté obdobie opustilo naše rady 29 občanov, z nich bolo 10 z domova dôchodcov. Milú udalosť zažili rodičia Ivana Cmarková a Peter Kováč, ktorým sa 1. januára 2016 v bojnickej nemocnici narodila dcérka Alžbeta Kováčová ako prvé dieťa narodené v tomto roku v okrese Prievidza.

Zamestnanosť obyvateľstva sa zlepšila, čo vyplývalo z celkovej hospodárskej situácie v štáte. Ponuky na prácu nájdeme v inzerátoch zamestnávateľov aj pracovných agentúr, ale od lukratívneho zamestnania to má ďaleko, hlavne v mzdových podmienkach. Mnohých odradí zárobok na úrovni minimálnej mzdy, ktorá je v súčasnosti 435 eur, alebo sú ponuky o niečo vyššie, hlavne v odborných profesiách. Z tohto dôvodu nedrží predovšetkým mladých ľudí v tomto regióne žiadny pádny dôvod, preto dávajú prednosť vyšším mzdám vo vzdialenejších lokalitách alebo aj v zahraničí. Len menšia časť z tých, ktorí sa takto vyberú do iných štátov, sa vráti po splnení svojich zámerov naspäť na Slovensko a zostávajú natrvalo v zahraničí.

4.2 Starostlivosť o zdravie

Zdravotníctvo je oblasť, v ktorej sa neustále odohrávajú nejaké zmeny a často si musíme zvykať na nových lekárov, nové liečebné postupy a lieky, ale hlavne na novú legislatívu, ktorá sa viac týka zdravotníckych pracovníkov. Zo všetkých strán prichádzajú rozporné informácie, reklamy nás prostredníctvom médií presvedčajú o zázračných účinkoch liekov a liečebných prípravkov, vtieravé agresívne manipulovanie farmaceutických firiem nás núti kupovať si ich drahé výrobky v presvedčení, že nás vyliečia v krátkom čase zo všetkých neduhov. Do lekárne chodíme častejšie ako do predajne zeleniny a ovocia a kupujeme si tam zdravie.

Základnú lekársku starostlivosť dostávajú naši obyvatelia – pacienti – od všeobecných lekárov pre dospelých, MUDr. Gogovej v areáli ENO a MUDr. Marcinku v zdravotnom stredisku v našej obci. Ambulancie v ňom majú aj MUDr. Takáčová, pediatrička, MUDr. Kmeť, stomatológ. Stomatologická ambulancia v ENO bola zrušená pre úmrtie lekára. Zrušená bola z dôvodu nízkeho počtu pacientov od septembra 2016 aj ďalšia ambulancia v zdravotnom stredisku, v ktorej ordinoval MUDr. Juríček. Zdravotné karty si pacienti mohli presunúť k iným lekárom, ale pretože ďalší lekári v obci už nemohli z kapacitných dôvodov prijať pacientov navyše, musia títo za ošetrovaním dochádzať do Bystričian alebo do Novák, tú istú možnosť dostali aj pacienti od stomatológa MUDr. Viechu z ENO. Obe ambulancie zatvoril TSK administratívnym rozhodnutím.

5 Kultúra

Hlavným organizátorom najväčších akcií v oblasti kultúry je v našej obci dom kultúry s jeho zamestnancami a komisia pre vzdelanie, kultúru a šport pri OZ. Väčšina z nich sa odohráva v priestoroch DK SNP, prípadne na miestnej tržnici, v parku a teraz už aj v kaštieli v strede obce. V niektorých obdobiach je aktivít v oblasti kultúry viac, v letných mesiacoch naopak. Dom kultúry slúži aj na iné aktivity - spolkové akcie, vzdelávacie, spoločenské, ale aj predajné, aj relaxačné. Osobitné podujatia si organizuje miestna knižnica, ktorá je tiež v dome kultúry. V septembri pravidelne po letnej prestávke začína činnosť krúžkov a súborov, stretávajú sa pri nich deti aj dospelí. Dom kultúry SNP zastrešuje folklórne súbory Domovinka a Domovina, celoročne chodia na hodiny tanca deti navštevujúce SZUŠ XOANA Prievidza, jeho priestory využíva aj hnutie eRKO.

5.1 Chronologický prehľad najvýznamnejších alebo najpočetnejších akcií za rok 2016:

Január

Hneď po Novom roku, 3.januára 2016, sa v evanjelickom kostole konal novoročný koncert spevákov a skupín z našej obce. Zhromaždeným divákom, ktorí sa do priestorov kostola ani nepomestili, sa predstavili so svojím vianočným programom, vinšovaním a spevom súbory:

1. Deti z Detského folklórneho súboru (DFS) Domovinka mali pásmo kolied k Vianociam a Novému roku.
2. Mládežnícka spevácka skupina pri kostole sv. Jána Krstiteľa zaspievala s gitarovým sprievodom piesne Zázračná noc, Dnes pieseň hrám, Kto si, kto som.
3. FS Domovina zaspievala koledy a predniesla novoročné vinše.
4. Členky speváckej skupiny Borinka zaspievali Búvaj, môj Ježiško, Radujme sa, kresťania, Aby nám Pán Boh zdravie dal.
5. Muži zo speváckej skupiny Borinka uviedli piesne Nad Betlehemom hviezda jasná, Vstávaj hore, bača náš.
6. Spevácka skupina pri kostole sv. Jána Krstiteľa zaujala piesňami Spinkaj, môj Ježiško, Nový rok beží, Novoročná.

7. Spevacka skupina ZPOZ predniesla piesne Utíchli roviny judské, Len spinkaj, dieťaťko, Za tejto svätej noci, Na oblohe žiari hviezda.

8. Záver koncertu urobila spevacka skupina pri evanjelickej farnosti a.v., ktorá potešila prítomných piesňami Veselo spievame, Toľko dôvodov, Daj Boh šťastia, Boh nám z lásky svojho syna dáva.

Programom sprevádzala PaedDr. I. Plachá, v úvode sa početným divákom prihovoril kaplán domácej farnosti Mgr. M. Tekely a zavinšoval k novému roku 2016, v závere koncertu účinkujúcim poďakovala starostka obce Ing. J. Školíková a popriala všetkým šťastný rok 2016. Po skončení koncertu sa prítomní mohli občerstviť vareným vínom a teplým punčom pred kostolom, na ktoré pozvali členovia komisie pre kultúru pri OZ a členovia výboru z evanjelickej farnosti. Pretože priestory kostola sú oveľa menšie ako v rímsko-katolíckom kostole, všetkým záujemcom sa neušlo miesto na sedenie a niekoľkí museli zostať stáť, čo však neubralo z celkového priaznivého dojmu zo sviatočného podujatia.

V piatok 22. januára 2016 sa konal jubilejný XX. ročník reprezentačného plesu obce. V programe vystúpili Poluvská muzika, hudobná skupina Kašubovci hrala do tanca, tanečníci predviedli ukážky latinskoamerických tancov aj ďalšie atraktívne vystúpenia. Dňa 30. januára 2016 bol dom kultúry vyzdobený trošku nevšedne – chystal sa na Ples mladých a tentoraz aj ich oblečenie zodpovedalo zámeru plesu, prišli v ľudových krojoch, čiže celý večer sa niesol v ľudovom tóne.

Február

Začiatkom mesiaca vyvrcholila tohtoročná plesová sezóna a prišli každoročné fašiangové rituály a radovánky. V piatok 5. februára sa ráno rozbehli fašiangovníci do obce poobliekaní v ľudových krojoch, aby sa v sprievode harmoniky a veselého spevu zastavovali v úradoch, školách, obchodoch, zariadeniach a roznášali ľuďom dobrú náladu. V sobotu 6. februára 2016 fašiangové pochôdzky mladých mužov po obci pokračovali, tentoraz chodili po uliciach a domácnostiach, kde spievali a tancovali so ženami a dievčatami. Ďalší aktéri tohtoročných fašiangov zatiaľ pracovali na iných úlohách – odpoľudnia pripravovali v dome kultúry občerstvenie, ženy z JDS vysmážali voňavé šišky, členovia komisie pre kultúru pri OZ pripravovali zabíjačkové špeciality – piekli klobásky, jaternice, varili kapustu, piekli porcie mäsa, ktoré potom podávali v žemli. Všetky tieto chutné špeciality si chodili kupovať a ochutnávať nielen návštevníci večera, ale aj mnoho obyvateľov, ktorí si za nevysoké ceny obstarali nachystané jedlá na konzumáciu doma.

Večer starostka obce Ing. Školíková otvorila fašiangovú zábavu a fašiangovníci spolu s členmi DFS Domovina začali úvodným programom veselícu, pri ktorej do tanca vyhrávala hudobná skupina SAXO BAND. O polnoci sa už tradične smútilo za pochovanou basou a tancovalo sa veselo ďalej.

Marec

Mesiac marec býval kedysi venovaný hned' v jeho prvých dňoch ženám. Tento pekný zvyk síce zanikol a nahradil ho Deň matiek, ale v niektorých rodinách či na pracoviskách sa znovu Medzinárodný deň žien začína pripomínať. Nie sú to síce nejaké veľkolepé oslavy, ale stačí aj drobná pozornosť alebo malý kvietok. V našej obci sa pre ženy organizuje v dome kultúry tzv. „babiniec“ – sú to stretnutia žien, hlavne mladých, s odborníkmi na rôzne oblasti: kozmetiku, účesy, udržiavanie hmotnosti cvičením, a pod. Dňa 6. marca 2016 sa zišli ženy v miestnej knižnici, čitárni a na chodbe pred kinom, aby sa poučili o najnovších trendoch v oblasti kozmetiky, starostlivosti o vlasy, o zdravie, dostali návody na relaxačné cvičenia, v miestnosti oproti knižnici si mohli vyskúšať skoky na trampolíne, mohli si pozrieť aj predmety k Veľkej noci. V knižnici sa mohli oboznámiť s novou knihou spisovateľky Martiny

Klesniakovej s jej osobnou účasťou. Ženy všetkých vekových kategórií tak mohli prežiť pekné aj poučné nedeľné odpoľudnie, ktoré pre ne pripravili pracovníčky domu kultúry.

Apríl

Na sklonku apríla, presnejšie 23. 4. 2016, začala o 12. hodine v DK SNP Krajská prehliadka detských folklórnych súborov – vystupovali ľudové hudby, speváci, inštrumentalisti Trenčianskeho samosprávneho kraja. Organizátormi sú VÚC Trenčín, Regionálne kultúrne centrum (RKC) Prievidza, Obec Zemianske Kostolany. Prehliadky sa ako hostia zúčastnili Mgr. Ľudmila Húsková, riaditeľka RKC Prievidza a Mgr. Helena Dadíková, predsedníčka komisie školstva a kultúry pri Mestskom zastupiteľstve v Prievidzi. Prehliadky sa zúčastnili súbory: DFS Korička Trenčín, DFS Čajka Horná Súča, DFS Radosť Trenčín, DFS Mladosť Považská Bystrica, DFS Podžiaranček Papradno, DFS Malý Vtáčnik Prievidza, DFS malá Lubená Poluvsie, DFS Štvorlístok Trenčianska Turá, DFS Hájiček Mestečko, DFS Konôpka Dohňany, Detská ľudová hudba spod Rokoša Nitrianske Rudno, DFS Rozvadžan Trenčianske Stankovce. V tom istom dni sa o 16. hodine konala Regionálna prehliadka folklórnych súborov, spevákov sólistov ľudových piesní, ľudových hudieb, speváckych skupín a inštrumentalistov v kategórii dospelých pod názvom Spievajte si, spievaj.

Tradičnou aprílovou akciou je už viac rokov stávanie mája v predvečer prvého májového dňa na miestnej tržnici. V tomto roku majú stavali hasiči, keď predtým ho vyzdobili dievčatá z FS Domovina. V programe okrem DFS Domovinka a FS Domovina vystúpila aj hudobná skupina Bojničanka. Občerstvenie ponúkli ženy z JDS a členovia komisie pre kultúru – koláče slané, sladké, víno, pivo, kolu.

Máj

Matkám, starým a prastarým matkám je vždy venovaný Deň matiek, ktorý sa oslavuje viac rodinne ako celospoločensky. V našej obci sa každý rok pripraví aj verejná oslava v dome kultúry, kde si všetci zúčastnení pozrú program pripravený z lásky k svojim matkám. Preto v ňom vystupujú prevažne deti, ktoré týmto spôsobom poďakujú za starostlivosť nielen svojim, ale aj všetkým zúčastneným matkám za opateru detí, vnúčat, pravnúčat. V tomto roku sa stretnutie konalo v nedeľu 8. mája 2016 odpoľudnia a vystupovali na ňom deti z DFS Domovinka, zo základnej a materskej školy, zo SZUŠ XOANA a muži zo speváckeho súboru Borinka.

Jún

Tradičným podujatím pre deti sa začínajú júnové akcie. Medzinárodný deň detí sme oslávili v piatok 3. júna 2016 odpoľudnia a niesol názov Kaštieľ deťom alebo deti v kaštieli. Ako samotný názov napovedá, organizátori – obec a dom kultúry – využili priestory zrekonštruovaného kaštieľa v strede obce. Najskôr v parku pri kaštieli boli pripravené hry a súťaže pre deti, za účasť na súťažiach získali všetky deti sladké odmeny. Neskôr si mohli pozrieť divadelné predstavenie Giňalove starosti, zabaviť sa na detskej diskotéke a pri vystúpení detí zo XOANY a na záver sa mohli zúčastniť večerného premietania rozprávky MIMONI na nádvorí kaštieľa. Program bol pestrý a v nezvyčajnom prostredí. Počas odpoľudnia si deti aj ich rodičia mohli pozrieť výstavu hračiek nainštalovaných v kaštieli a pri tej príležitosti si záujemcovia mohli prejsť miestnosťami múzea a oboznámiť sa s muzeálnymi zbierkami.

Deťom k MDD bol venovaný aj zábavný program Smejko a Tanculienka, ktorý si mohli pozrieť v dome kultúry dňa 7. júna.

Osobitne v júni uzatvárajú výučbový rok veľkým galaprogramom absolventi rôznych skupín, ktorí počas roka navštevovali SZUŠ XOANA v našom dome kultúry. Predviedli svojim rodinám a priateľom, čo sa naučili v oblasti pohybovej kultúry, zaujali výrazom, choreografiou aj nápaditými kostýmami. Podujatie sa konalo vo štvrtok 9. júna 2016 vo večerných hodinách, vystupovali na ňom nielen žiaci SZUŠ XOANA z našej obce, ale aj z Prievidze a svoju vyspelosť predviedli aj dospelé ženy s orientálnymi tancami.

Október

Letné obdobie býva v kultúrnej činnosti utlmené, je čas dovolení a ľudia trávajú voľné dni s deťmi vonku, v prírode, pri vode, či v zahraničí. Nanovo sa kultúrne akcie rozbiehajú na jeseň – september znamená začiatok záujmovej činnosti, svoje aktivity začnú súbory a záujemcovia sa prihlasujú na vybrané formy záujmovej činnosti. V roku 2016 sa v dňoch 30. septembra až 1. októbra, teda v piatok a v sobotu odpoľudnia konala ako každý rok prehliadka voľnočasových aktivít seniorov z okresu Prievidza pod názvom Jeseň je dar. Prehliadku organizuje RKC Prievidza, okresná organizácia JDS, MO JDS v Zem. Kostol'anoch a Obec Zem. Kostol'any. V dvoch samostatných celkoch sa v piatok a v sobotu vystriedali mnohí seniori z klubov dôchodcov, ktorí si pripravili a predviedli svojim priateľom aj priaznivcom z iných klubov, čo si pre nich pripravili. Boli to predovšetkým piesne a vtipné scény odpozorované zo života pre pobavenie seba aj iných. Pretože v tejto prehliadke nejde o súťaženie či získanie víťazných trofejí, jej cieľom je vzájomne sa spoznať, zabaviť sa a s novými dojmami sa rozísť do svojich nových domovov. Na záver každého odpoľudnia mali nachystané pohostenie so spoločenským posedením. Hostiteľom bola naša obec, ktorá poskytla priestory a Miestna organizácia JDS v Zem. Kostol'anoch, ktorá sa starala o občerstvenie. Kto sa predstavil na prehliadke Jeseň je dar?

V piatok 30. 9. 2016:

1. Zemianske Kostol'any - Spievajte s Borinkou
2. Čereňany – S humorom to ide ľahšie
3. Prievidza, spev. skupina Rozlet – Spievame s láskou
4. Kľačno – Piesne z regiónu
5. Nováky – Piesne našej domoviny
6. Diviacka Nová Ves – Svadba s Tatianou
7. Lehota p. Vt., dolná časť – Na driapačkách
8. Malinová – Malinovskí zlatokopi
9. Dolné Vestenice – Vestenické driapačky
10. Nedožery-Brezany – Naša kapela
11. Opatovce n. Nitrou – Šláger piesne
12. Poruba – Zmes piesní
13. Horné Vestenice – Ľudové piesne z obce
14. SZZP Prievidza, spev. skupina Radosť – Taká sa mi príhodenka stala
15. Prievidza, dramaticko-spevácka skupina Lúč – Hrnčiarsky bál
16. Malá Lehôtka – Môj milý rodný kraj

V sobotu 1. 10. 2016:

1. Sebedražie – Všeličo okolo svadby
2. Podhradie – Mamka naša drahá
3. Pravenec, kolónia – Ľudové piesne v skupine
4. Prievidza, denné centrum – Ľudové piesne
5. Bojnice, denné centrum – Lipa spomína
6. Nitrianske Pravno – Ľudové piesne
7. Pravenec, spev. skupina Vrbinka – Veselo pri pohárikú vína

8. Lehota p. Vt. horná časť – O láske
9. Oslany – Dobrý deň, lavička
10. Necpaly – Pesničky našich susedov
11. Tužina – Zmes slovenských a nemeckých piesní
12. Kocurany – Prala som ja na potôčku
13. Hradec – Trávnice
14. Nitrica – Ach tie ženy – ach tí muži.

Mužská spevácka skupina Borinka postúpila ako jediný kolektív do krajského kola prehliadky, medzi 8 najlepších súborov z Trenčianskeho kraja, kde vlastne reprezentovali všetkých seniorov z okresu Prievidza.

November

Mesiac november prináša nielen chladnejšie dni, ale v tomto roku aj podujatie, v ktorom sa predstavila tentoraz mladá generácia spevákov – Krišťáľová váza 2016. Organizátori súťaže – obec spoločne s RKC Prievidza pred dvoma rokmi prešli na nový model v organizácii súťaže – ku dvojročnému intervalu jednotlivých ročníkov. K tejto zmene pristúpili z dôvodu klesajúceho počtu účastníkov v jednotlivých ročníkoch a hustoty podobných súťaží v regióne. Dom kultúry sa zaplnil divákmi, zvedavými na tohtoročných finalistov, ich rodinnými príslušníkmi a priateľmi dňa 26. novembra 2016. Finálového kola sa zúčastnilo 7 súťažiacich, trofej – krišťáľovú vázu – si napokon odniesli až dvaja súťažiaci – Valentína Vlková a Jakub Bagin, ktorý získal aj Cenu diváka. Ako hosť vystúpila hudobná skupina KAPELLKA z Kamenca pod Vtáčnikom.

December

Podujatia v decembri sa už vždy orientujú na prichádzajúce Vianoce. Nasvedčuje tomu aj veľkolepá vonkajšia výzdoba obce, jednotlivých ulíc, ba aj domov – verejných budov, obchodov, aj súkromných domov a bytov, ktoré si majitelia či bývatelia vyzdobujú vonku aj vo vnútri predovšetkým pre svoje potešenie. V nedeľu 4. decembra o 14. hodine sa začali na miestnej tržnici Malé vianočné trhy, ktoré už získali medzi obyvateľmi značný ohlas. Predajné pulty boli obsadené predávajúcimi, pomedzi ne a na voľnom priestranstve tržnice sa stretávali naši obyvatelia so svojimi priateľmi, známymi a nakupovali ponúkaný vianočný tovar – dekoračné ozdoby na stoly, okná, stromčeky, vianočné oblátky a trubičky, medovníčky a koláče. Pretože bol mrazivý čas so snehom, ale aj krásne slniečko, vylákalo to na tržnicu mnoho ľudí aj s deťmi. Aby sa trochu zahriali, pomáhal teplý čaj pre deti, vianočný punč a varené víno pre dospelých a dačo aj na zajedenie – vianočná kapustnica. V programe vystupovali deti z DFS Domovinka a aby efekt nedeľného odpoľudnia bol úplný, na tržnicu zavítal aj Mikuláš, ktorý potešil hlavne deti, pretože im všetkým rozdával kopy sladkostí zo svojho košíka.

Krásne, vydarené nedeľné odpoľudnie s vianočným nádychom si vychutnali všetci zúčastnení, ktorí sa začali rozchádzať až pri zotmení, keď slnko zapadlo a mráz pritvrdil.

Mikuláš neprišiel len na tržnicu, ale tak, ako každý rok, navštívil aj základnú a materskú školu, kde takisto potešil deti darčekom. V predvečer Štedrého dňa sa prostredníctvom miestneho rozhlasu občanom prihovorila starostka obce, ktorá im ako každý rok zaželela pokojné vianočné sviatky, a najkrajšie rodinné sviatky si mohli všetci občania začať užívať po svojom.

5.2 Obecná knižnica

Knižnica vykonáva samostatnú činnosť v práci s čitateľmi aj v obci a účinne pripravuje rôzne akcie pre verejnosť. Knižnička sa prednostne venuje najmä deťom, chce u nich vychovať dobrý vzťah ku knihám a zlepšiť aj čitateľskú gramotnosť u detí. Aby mali deti lepší prístup ku knihe, knižnica má stanovený presný termín – vždy v stredu odopoludnia môžu prísť do priestorov knižnice a priľahlej čítárne a prečítať si obľúbenú knižku, alebo sa započúvať do výrazného čítania iných, počúvania nahratých rozprávok, pohrať sa, aj si zasúťažiť pri rôznych hlavolamoch, hádankách a súťažiach. Stalo sa už bežným javom, že knižnicu, resp. dom kultúry navštevujú rôzni autori kníh a stretávajú sa na besedách s čitateľmi. Viackrát bol u nás na besede a propagácii svojich kníh spisovateľ Jozef Banáš Stretol sa so svojimi priaznivcami 28. septembra 2016, kedy predstavil svoju úplne čerstvú knižku Koniec zla a podpisoval sa do výtlačkov svojich kníh. Rodinu Banášovcov reprezentovala aj jeho dcéra Adela, známa televízna a rozhlasová moderátorka. So svojimi obdivovateľmi sa stretla tiež v dome kultúry dňa 7. októbra 2016. Urobila na nich výborný dojem, so záujmom počúvali jej rozprávanie na rôzne témy, aj odpovede na položené otázky.

Za oveľa menšieho záujmu zo strany čitateľov a návštevníkov knižnice sa stretli organizátori na besede s Imrichom Grušpíerom, autorom knihy o liečiteľovi, kňazovi Fraňovi Madvovi, ktorého 230. výročie narodenia si v našom regióne pripomíname v tomto roku. Beseda s autorom sa uskutočnila dňa 7. decembra 2016 a na veľkú škodu sa zaujímavého rozprávania o knihe Prameň zázrakov zúčastnilo málo záujemcov.

6 Cirkevný život

Verejného života v obci sa aktívne zúčastňujú aj príslušníci oboch najpočetnejších cirkví, rímsko-katolíckej aj evanjelickej a. v. Neorientujú sa len na aktivity, ktoré sa týkajú náboženského života, svojim veriacim sa cirkevné, resp. duchovné zbory venujú aj mimo kostola – v rekreačnej a záujmovej oblasti, v pomoci pri akýchkoľvek ťažkostiach, mnoho síl aj finančných prostriedkov venujú udržiavaniu svojich svätostánkov. Pri oboch farnostiach pôsobí aktívny cirkevný zbor, ktorý pomáha správcovi farnosti – kňazovi pri materiálnych i organizačných záležitostiach. Aktívne pracujú spevácke zbory, najmä na sakrálnych aj obecných podujatiach.

Veriaci rímsko-katolíckej farnosti dvakrát v roku 2016 blahoželali svojmu kňazovi – Mgr. Mariánovi Holbayovi k osobným výročiam – v januári uplynulo 25 rokov od jeho vysviacky a v novembri k okrúhlym narodeninám. Pri oboch príležitostiach mu okrem osobných želaní vyjadrili aj poďakovanie za starostlivosť o farnosť a veriacich v nej a ako výraz vďačnosti mu venovali ornát. Aktívne sa venuje najmä mladým, ktorí pracujú v rámci hnutia eRKO a spoločne s nimi organizuje krátkodobé výlety a exkurzie do bližších lokalít na rôzne turistické miesta, hrady, vrchy, v lete spoločne organizujú pre deti viacdňový pobyt takisto v niekoľkých zariadeniach. Hnutie eRKO zorganizovalo ďalšie samostatné akcie – lampiónový sprievod s názvom Martinské svetlo dobra, každý rok sa podieľajú na úspechu podujatia Noc kostolov, ktorého cieľom je priblíženie priestorov kostola a jeho okolia všetkým, ktorí majú záujem zažiť večernú atmosféru tohto svätostánku. Tohtoročná Noc kostolov, ktorá je súčasťou celoeurópskych podujatí, sa konala 10. júna 2016. O 18. hodine bola bohoslužba, po nej sa v areáli kostola venovali zúčastneným deťom, pre ktoré pripravili zaujímavé hry. Zaujalo aj vystúpenie hudobnej skupiny KAPELLKA z Kamenca p. Vt., aj na

záver premietaný film. Súčasťou večera bola aj možnosť pozrieť sa do veže kostola so zvonnicou.

Slávnostnú chvíľu zažívalo 18 detí so svojimi rodičmi a ďalšími blízkymi príbuznými dňa 29. mája 2016, ktorí pristúpili k prvému svätému prijímaniu v krásne vyzdobenom kostole a v bielom oblečení.

Pretože rok 2016 bol vyhlásený za Rok milosrdenstva, k aktivitám cirkvi a veriacich sa pripojilo aj niekoľko žien z našej rímskokatolíckej farnosti a zamerali sa na pomoc najslabším, osamelým občanom, ktorých navštevovali v ich domácnostiach, porozprávali sa s nimi, obdarovali ich drobnosťami. V predvianočnom období navštívili aj zariadenie pre seniorov v našej obci – domov dôchodcov, kde im priniesli aj zábavu – ženy z JDS im zaspievali vianočné piesne a obdarovali starkých sladkými pozornosťami.

Evanjelická cirkev a.v. prežívala ako najväčšiu udalosť roka 280. výročie posvätenia evanjelického kostola, ktorú si pripomenuli slávnostnými Službami Božími v nedeľu 30. októbra 2016. Ako hostí privítali biskupa Východného dištriktu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) Mgr. Slavomíra Sabola, ktorý sa veriacim prihovoral v kázni, ďalej farárov z Turčianskeho seniorátu ECAV, farára z Hanušoviec n. Topľou, Kremnice, Partizánskeho aj kňaza rím.-kat. farnosti v obci Mgr. Mariána Holbaya. Osobitne privítali primátorku Prievidze JUDr. Katarínu Macháčkovú a Ing. Janu Školíkovú, starostku zo Zem. Kostolian, ktoré sa tiež prihovorili zúčastneným veriacim. Služby Božie spestrili vystúpeniami spevácke zbory z partnerských zborov z Poľska- z Goleszowa a Skoczowa, ako aj zbor z domácej farnosti. Po ukončení Služieb Božích zasadili vo farskej záhrade biskup a prítomní farári strom reformácie.

7 Školstvo

7.1 Materská škola

Materská škola je ozajstným vstupom do nášho školského systému. V obci je vybudované kompletne zariadenie s priestranými triedami, veľkou spálňou, jedálňou, dobre vybavenou kuchyňou, novými sociálnymi zariadeniami. Priestory, akokoľvek veľkoryso a moderne riešené, nedodajú budovám tú správnu atmosféru školy, ktorá je strediskom vedomostí, ale aj priateľstva, hry a budovania prvých postojov k iným. Naša materská škola prešla obdobím masívnej prestavby budov aj obdobím zariaďovania a zžívania sa s novým prostredím. V tomto roku prišlo na rad zveľaďovanie okolia budovy školy, keďže pravá strana, teda okolie novej rekonštruovanej časti, bola značne zanedbaná dlhodobým nevyužívaním priestorov a následne aj zdevastovaná po stavebných prácach. Aby vôbec mohli deti aj personál školy využívať túto časť, prihlásili sa do grantového programu, aby získali finančné prostriedky z nadačného fondu Slovenských elektrární. Ich zámerom bolo vybudovanie náučného chodníka s výsadbou rôznych kvetov, byliniek, úpravou skalky, a tak mienili zveľadiť toto doteraz neútulné miesto.

Zameranie aktivít materskej školy sa neodlišuje od tých, ktoré poznáme už z predchádzajúcich rokov. Majú náučný aj zábavný charakter, pestujú ducha aj telo, deti sa učia hrovou formou, cez rôzne aktivity v triedach, v letnom období vonku, v prírode, chodia na výlety, vychádzky do bližšieho aj vzdialenejšieho okolia, zúčastňujú sa súťaží, nacvičujú programy, s ktorými vystupujú aj v obci, klube dôchodcov, domove dôchodcov v obci.

Udržiavajú v rámci stretnutí generácií dobré styky s dôchodcovskými organizáciami, so základnou školou či s ďalšími škôlkami v okolí.

7.2 Základná škola

Základná škola v Zem. Kostol'anoch okrem toho, že je 60-ročná, má za sebou tiež niekoľko zmien a menších či väčších úspechov. Škola patrí medzi menšie zariadenia čo do počtu žiakov v triedach. Ich celkový počet je niečo vyše 100, čo je naplnenosť tried hlboko pod požadovaným trendom. Znamená to, že pri súčasnom systéme rozdeľovania financií zo štátu podľa počtu zaškolených detí je podfinancovaná a obec, ak si chce školu v obci zachovať, musí siahnuť do svojho rozpočtu a na jej prevádzku pravidelne prispievať, aby deťom a zamestnancom nechýbalo základné vybavenie, pomôcky na vyučovanie, aby budova poskytovala podmienky na nerušený chod zariadenia.

Školský rok 2015/16 navštevovalo 108 žiakov v deviatich ročníkoch. Vzdelávanie a výchovu zabezpečovalo 16 pedagogických zamestnancov spolu s externými a na čiastočný úväzok pracujúcimi učiteľmi. Nepedagogických zamestnancov – kuchárky, upratovačky, školník, administratíva – pracovalo 7. K zmene v riadení školy došlo vo februári 2016, keď doterajšia zástupkyňa riaditeľa školy Ing. Eva Lesáková ukončila výpoveďou pracovný pomer a na toto miesto bola vymenovaná Mgr. Jana Demešová. Ciele školy vo vyučovacej aj výchovnej zložke sú stanovené v školskom vzdelávacom programe, ktorý určuje rámcové úlohy v jednotlivých ročníkoch a predmetoch, ale ich napĺňanie sa mení okolnosťami. Každý rok pracovníci školy pripravujú rôzne aktivity pre žiakov, rodičov i verejnosť, ktorými spestrujú každodenný školský život. V roku 2016 to boli akcie predovšetkým športového charakteru, ktorými sledovali povzbudenie telesnej aktivity detí všetkých ročníkov. Zamerali sa na obsadzovanie dostupných súťaží, behov, športových dní, zorganizovali besedy so športovcami, žiaci sa zúčastnili plaveckého a lyžiarskeho výcviku. Pre posilnenie pracovnej zložky vyučovania vybudovali v škole novú učebňu techniky v suterénnych priestoroch, venovali sa zveľadeniu školskej záhrady, ale starajú sa aj o dopĺňanie majetku školy didaktickou a výpočtovou technikou, či modernizáciu tried a kabinetných zbierok.

Školský rok 2016/17 sa začal 5. septembra 2016, pre deti z ročníkov 1. – 4. netradične, divadelným predstavením. Niekoľko zmien nastalo aj v zložení pedagogického zboru, nastúpili 4 nové učiteľky, novinkou je vyučovanie anglického jazyka už od 1. ročníka. Vedenie školy zaviedlo viac inovácií v oblasti agendy – po vlnajšom skúšobnom roku spustili elektronický dochádzkový systém pre žiakov aj zamestnancov školy, elektronickú triednu knihu a žiacku knižku. Žiaci sa zúčastňujú súťaží – vedomostných, športových, umeleckých, dosiahli aj dobrý výsledok v celoštátnom testovaní žiakov 5. ročníka v slovenskom jazyku a matematike.

Týždeň pred Vianocami spôsobilo rozširujúce sa chrípkové ochorenie zatvorenie aj našej základnej školy, pretože počet chorých detí vyprázdnil triedy a museli byť vyhlásené mimoriadne prázdniny, na ktoré nadviazali prázdniny vianočné, teda deti boli doma nepretržite tri týždne.

8 Šport

Ako vo väčšine obcí a miest u nás, prioritou v športovej oblasti je futbal. Jeho priaznivci sa tešia z úspechov, smútia pri neúspechu. Aj v ročníku 2015/16 a jarnej časti nového ročníka si užili oboje – jarnú časť uzavreli muži v V. lige víťazstvom s Podolím

a obsadili 9. miesto, teda tesne za stredom tabuľky. Dosiahli z 30 zápasov 10 víťazstiev, 9 remizovali a 11-krát odchádzali s prehrou, skóre 45 : 54. Najlepší strelci nášho mužstva boli Patrik Fereje, Marek Liptaj, Andrej Zaťko, Tomáš Maslonka. Futbalistov trénoval Viliam Ilko, ktorého v jesennej časti vystriedal Marián Néma. V jesennej časti súťaže prišli značné výkyvy – spočiatku dobré výsledky vystriedali problémové zápasy, ktoré naše mužstvo posunuli znova do nižšej pozície, na 9. miesto.

Mladší futbalisti robili väčšiu radosť sebe, rodičom i priaznivcom v celom roku 2016. Dorastenci hrali v I. triede, ročník 2015/16 skončili na 4. mieste, trénoval ich Matej Cmarko a v jesennej časti ročníka 2016/17 obsadili 1. miesto. Žiaci hrali v III. triede skupiny JUH, skončili na jar druhí, no na jeseň klesli až na koniec tabuľky, pretože mali problémy s malým počtom hráčov. Trénoval ich Martin Rendek, pred ním Tomáš Mokoš. Radosť robia najmenší futbalisti, ktorí v rámci prípravky hrajú s družstvami z okolitých obcí a ukazuje sa, že ich nadšenie prináša ovocie a chlapci získavajú so súpermi prvé futbalové skúsenosti aj pekné umiestnenie na prvých miestach tabuľky v okresnej súťaži.

8.1 Individuálni športovci

Každý rok s pýchou sledujú najbližší rodinní príslušníci, priatelia aj priaznivci počinanie našich občanov, ktorí sa venujú individuálnym športom – Tomáša Benku a Ing. Štefana Karaka. Tomáš Benko sa venoval športu od chlapčenských čias – bol perspektívnym futbalistom, no neskôr ho viac zlákal šport, kde je odkázaný sám na seba – obľubuje všetky druhy behov, súťažil v duatlone, teraz sa skôr špecializuje na beh v rôznych dĺžkach, v rôznych podmienkach a tratiach, od krátkych tratí, cez beh do vrchu až po dlhšie a ťažšie trate. Trénuje a preteká za klub 3Atletics Prievidza.

Štefan Karak sa venuje ultramaratónskemu behu, ktorý preverí prípravu a vytrvalosť každého bežca. Svojich súperov a ťažké trate vyhľadáva hlavne v zahraničí, v tomto roku absolvoval aj mimoriadne náročný beh v americkom Colorade. Ultramaratón Leadville trail 100 run viedol vo vysokej nadmorskej výške v ťažkých prírodných a klimatických podmienkach. Vo svojej kategórii nad 60 rokov preukázal mimoriadnu húževnatosť a trať zdolal za viac ako 29 hodín, dobehol ako šiesty.

8.2 Beh SNP

Za uplynulých sedem rokov sa už u nás udomácnil Beh SNP, ktorý sa organizuje vždy v septembri, tohtoročný - VIII. ročník – sa konal v piatok 23. septembra 2016. Štart aj cieľ pretekov bol pred základnou školou a behu sa zúčastnili v žiackych kategóriách aj deti z okolitých škôl a z miestnej materskej školy, takže počet bežcov spolu s kategóriou dospelých dosiahol číslo 243. Medzi najúspešnejšími bežcami z našej obce boli: MŠ dievčatá – Nina Pavkejšová, Martina Adamková, Hana Sluková, MŠ chlapci – Jozef Boris, Kristián Il'ko, ZŠ chlapci v rôznych kategóriách – Tomáš Rolinec, Erik Beták, dospelí – Zuzana Šnircová, Vladimír Matejov, Ľubomír Mokry, Oliver Smida, dôchocovia – Anna Oršulová, Anna Komaneková, Katarína Mojžišová, Marián Chrenka, Peter Plevka, Rudolf Hudec.

9 Mimoriadne udalosti

Pri výpočte udalostí, ktoré sa vymykajú každodennému životu, ide skoro vždy o nepríjemné, prípadne až tragické, ktoré otriasli celým spoločenstvom obce. Hneď v januári 2016 sa postrelil strelnou zbraňou náš občan a utrpel devastačné poranenia tváre v oblasti ústnej dutiny a čeľuste s dlhodobou liečbou. 22. januára 2016 spáchal samovraždu zastrelením 32-ročný občan, ktorý si vzal život v byte na Ul. kpt. Weinholda v novej bytovke.

Pri ďalších dvoch udalostiach asistovali hasiči – 9. júna 2016 blesk udel do neobývaného rodinného domu na Ul. B. Němcovej a zapálil uskladnené drevo. Zasahovali hasiči z ENO a ďalšie dve hasičské autá. Dva týždne predtým mali hasiči z Bystričian a Prievidze prácu pri hasení strechy v budove obchodných prevádzok na Ul. Hagaru. Požiar vypukol v povrchovej časti pod strechou a pretože bol včas spozorovaný a zlikvidovaný, nedošlo k veľkým materiálnym škodám.

10 Počasie

Aj rok 2016 pokračoval v charaktere počasia v predchádzajúcich rokoch. Zo všetkých strán počúvame o globálnom otepľovaní, čo sa v niektorých parametroch naozaj potvrdzuje – zimy sú miernejšie ako pred niekoľkými desiatkami rokov, a keď v tom istom období sa o tropických horúčavách, ktoré málokedy nastali, hovorilo už pri teplotách okolo 30°C, dnes sa za tropické označujú dni nad touto hranicou a už nie sú výnimočné v južných oblastiach Slovenska, ale aj u nás, teploty okolo 35°C.

Začiatok januára 2016 bol chladný, denné teploty sa síce udržiavali na nule, ale v noci klesali do -10°C, väčšinou okolo -6°C. Po miernom oteplení napadlo asi 5 cm snehu. Ku koncu mesiaca sa začalo otepľovať, aj nočné teploty vystúpili nad nulu, dni slnečné, občas hmlisté. Vo februári sme dokonca zaznamenali aj teplotné rekordy na toto obdobie, keď denná teplota vystupovala na 12 – 14°C, v noci 5°C a prišli hojné zrážky vo forme dažďa, takže hasiči čerpali vodu z pivníc na Ul. Hagaru. 19. februára už boli plné vody aj všetky potoky v obci. Marec priniesol striedavo pekne a oblačno, dážď. V mnohých oblastiach Slovenska snežilo, no u nás zrážky spadli vo forme dažďa. Teploty v noci sa udržiavali pri vyjasnení oblohy okolo nuly, cez deň 10°C, občas 12 – 14°C.

V apríli pekné, slnečné počasie vytiahlo už nedočkavcov na záhradky a polia, zasadili prvé plodiny, pri teplote až okolo 20°C rozkvitli už aj ovocné stromy a nasadili peknú úrodu broskýň, marhúľ a čerešní, až prišiel týždeň po 20. apríli, ktorý priniesol nočné mrazy, v niektorých oblastiach Slovenska až do -9°C, u nás asi -5°C, a úroda ovocia, aj orechov a jahôd, bola preč. Dokonca pri daždivých dňoch sa na Vtáčniku objavil znova sneh, hoci aj tam sa už vegetácia obnovila a hora sa zazelenela. Značne poklesli aj denné teploty – pri studenom vetre stĺpec ukazoval najviac 10°C. V máji je počasie skôr premenlivé, denné teploty vystupujú až do 20°C, ale po daždivých dňoch a nociach sa ochladzuje na úroveň blízku nule ešte aj v polovici mesiaca. Jún je už pekný, teplý, ale prichádzajú aj časté a výdatné búrky s hojným dažďom. Po týždni chladnejšieho počasia (okolo 20-23°C) prišlo v polovici mesiaca prudké oteplenie – 17. júna ráno o 7. hodine bolo už 25°C. Na konci mesiaca sme zaznamenali nárast teploty až na tropickú úroveň, okolo 35°C. Pre zaujímavosť – 25. júna o 7. hodine ráno ukazoval teplomer 25°C, o pol deviatej už 30°C. Pekné a slnečné dni trvali aj v júli a auguste, ale tropických dní už bolo menej a striedali sa s daždivými, takže bolo aj dosť vlhky. Charakter počasia bol v týchto týždňoch mierny, zodpovedal skutočne

miernemu pásmu, do ktorého patríme. Návrat k 30-stupňovým teplotám nastal až na konci mesiaca, ale noci sa už ochladzujú.

Začiatok školského roka v septembri bol mokrý a chladný, s dažďom. V ďalších dňoch sa však oteplilo, prišli krásne, slnečné, až horúce dni, s teplotami 28 – 29°C. Ku koncu mesiaca sa postupne ochladzuje hlavne v noci, rána a večery sú chladné, no dni ešte teplé, slnečné.

Od novembra zažívame ochladenie, je sychravo, s dažďom, na konci mesiaca sú zrána hmly. Striedajú sa slnečné dni so zamračenou oblohou a prišla chladná vlna s nočnými teplotami mierne pod nulou (pod -5°C), denné vystupujú na 6 – 8°C. Začiatok decembra nás potešil snežením, ktoré napokon prešlo do dažďa a sneh sa úplne stratil. Po ňom prišli mrazy, nočné dosahovali okolo -5°C až do -8°C, cez deň je slnečno, a tak sa oteplí. Ďalšia vlna ochladenia prišla okolo Vianoc, na Štedrý večer začal poletovať aj sneh, ktorý navodil zimnú vianočnú atmosféru. Slabá snehová pokrývka vydržala až do 1. vianočného sviatku, potom prišiel dážď a sneh úplne zmizol. Na konci roka sa striedali pekné dni so slniečkom a dňami so zamračenou oblohou, ale museli sme povýťahovať aj teplé kabáty a kožuchy, pretože teploty, hlavne nočné, klesli na -9 až -10°C.

Záver

Odišiel rok 2016, ktorý si žili naši občania každý iným spôsobom. Prežili ho ako každý iný, so starosťami aj radosťami, no mnohí sa neuzatvárali do seba, ale podelili sa so svojimi pocitmi s najbližšími, s priateľmi, susedmi. Aj vedenie obce sa snažilo svojimi aktivitami opísanými na predchádzajúcich stranách zlepšiť a spríjemniť život našich obyvateľov. Preto pre nich pripravilo niekoľko spoločenských, kultúrnych alebo športových akcií pre mladých aj starších, dúfajúc, že si väčšina nájde pre seba niečo, čo ho zaujme. Dominujúca akcia v roku 2016 – rekonštrukcia a otvorenie obnoveného kaštieľa a vydanie monografie o obci – tiež boli venované práve našim občanom pri príležitosti 685. výročia prvej písomnej zmienky o našej obci. Je to dar pre všetkých, ktorí akýmkoľvek spôsobom zveľadili svoju obec, majú k nej pekný vzťah, vytvárajú trvalé hodnoty pre ďalšie generácie. Úžitok prináša aj drobná práca na svojom dvore, na našej ulici, v záujmových združeniach, v pomoci iným – deťom v školách, osamelým a starým v domovoch dôchodcov a v konečnom dôsledku aj každý na svojom pracovisku v obci či inde vytvára hodnoty spoločného diela. Mnohým sa rok 2016 vydaril, iní nie sú z rôznych dôvodov spokojní, ďalší kritizujú všetkých a všetko – to je pestrá mozaika nášho obecného aj ľudského spoločenstva, ktorého sme všetci v každom roku súčasťou.

